

๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

เรื่อง การจัดทำงบการเงินของสหกรณ์ประเภทออมทรัพย์และสหกรณ์ประเภทเครดิตยูเนียนที่ดำเนินธุรกิจ
สินเชื่อและรับฝากเงิน

เรียน ผู้สอบบัญชี/ประธานกรรมการสหกรณ์

อ้างถึง ๑. ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการบัญชีของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒

๒. คำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ ที่ ๗๐๑/๒๕๕๖ เรื่อง มอบอำนาจหน้าที่ให้รองนายทะเบียนสหกรณ์
ปฏิบัติการแทนนายทะเบียนสหกรณ์ สั่ง ณ วันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๖

ตามหนังสือที่อ้างถึง ๑ นายทะเบียนสหกรณ์กำหนดให้สหกรณ์จัดทำงบการเงินตามแบบที่
กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนด หนังสือที่อ้างถึง ๒ อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในฐานะรองนายทะเบียนสหกรณ์
มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการแทนนายทะเบียนสหกรณ์ในการกำหนดรูปแบบงบการเงินของสหกรณ์ นั้น

เพื่อให้การจัดทำงบการเงินของสหกรณ์เป็นไปอย่างมีมาตรฐานและถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน
สหกรณ์สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ
เชิงเศรษฐกิจของสมาชิกและผู้ใช้งบการเงินของสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์จึงปรับเปลี่ยนรูปแบบงบการเงิน
โดยจัดทำ คู่มือการจัดทำงบการเงินสหกรณ์ประเภทออมทรัพย์ และให้ถือปฏิบัติตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๗
เป็นต้นไป ดังนี้

๑. สหกรณ์ประเภทออมทรัพย์

๑.๑ สหกรณ์ที่มีทุนดำเนินงาน ณ วันสิ้นปีทางบัญชี ตั้งแต่ ๑,๐๐๐,๐๐๐.๐๐ บาท ให้จัดทำ
งบการเงินรูปแบบใหม่ตามคู่มือดังกล่าว เฉพาะในปีแรกไม่ต้องจัดทำข้อมูลเปรียบเทียบกับปีก่อน

๑.๒ สหกรณ์ที่มีทุนดำเนินงาน ณ วันสิ้นปีทางบัญชี ไม่เกิน ๑,๐๐๐,๐๐๐.๐๐ บาท ให้จัดทำ
งบการเงินรูปแบบใหม่ตามคู่มือดังกล่าว โดยไม่ต้องจัดทำข้อมูลเปรียบเทียบกับปีก่อน

๑.๓ สหกรณ์ที่ตกค้างการตรวจสอบ ให้จัดทำงบการเงินของทุกปีที่ตรวจสอบได้รวมทั้งหมด
ไว้เป็นชุดเดียว โดยแสดงข้อมูลของแต่ละปีตั้งแต่ปีปัจจุบันที่ตรวจสอบได้ย้อนไปหาปีที่ตกค้างการตรวจสอบ
ในรูปแบบใหม่ตามคู่มือดังกล่าวและอนุโลมให้จัดทำงบกระแสเงินสดเฉพาะปีปัจจุบันที่ตรวจสอบได้

ทั้งนี้ ให้สหกรณ์เพิ่มเติมหมายเหตุประกอบงบการเงินเกี่ยวกับการจัดทำงบการเงินรูปแบบใหม่
เป็นข้อ ๒ ต่อจากสรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

๒. สหกรณ์ประเภทเครดิตยูเนียนที่ดำเนินธุรกิจเฉพาะธุรกิจสินเชื่อและรับฝากเงิน ให้ถือปฏิบัติ
เช่นเดียวกับสหกรณ์ประเภทออมทรัพย์ ตามข้อ ๑

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิเศษโรจน์ ทรัพย์สงสุข)
อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

สำนักมาตรฐานการบัญชีและการสอบบัญชี

โทร. ๐ ๒๖๒๘ ๕๒๔๐ - ๕๙ ต่อ ๓๔๐๖

โทรสาร ๐ ๒๖๒๘ ๕๗๗๒

คำนำ

งบการเงินเป็นการนำเสนอฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของสหกรณ์อย่างมีแบบแผน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงิน ผลการดำเนินงานและกระแสเงินสดของสหกรณ์ รวมทั้งข้อมูลอื่นที่เปิดเผยในหมายเหตุประกอบงบการเงิน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของสมาชิก และผู้ใช้งบการเงิน นอกจากนี้ งบการเงินยังแสดงถึงผลการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ด้วย

คู่มือการจัดทำงบการเงินสหกรณ์ประเภทออมทรัพย์เล่มนี้ จัดทำขึ้นเพื่อให้สหกรณ์ประเภทออมทรัพย์และสหกรณ์ประเภทเครดิตยูเนียนที่ดำเนินธุรกิจเฉพาะธุรกิจสินเชื่อและรับฝากเงิน ใช้ประกอบการจัดทำงบการเงินของสหกรณ์ให้เป็นไปอย่างมีมาตรฐานและถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน โดยเนื้อหาสาระสำคัญของคู่มือเล่มนี้ แสดงถึงรูปแบบงบการเงินของสหกรณ์ที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนด ประกอบด้วย งบแสดงฐานะการเงิน งบกำไรขาดทุนและงบกระแสเงินสด รวมทั้งหมายเหตุประกอบงบการเงิน พร้อมคำอธิบายประกอบการจัดทำงบการเงิน ตลอดจนแสดงรูปแบบงบการเงินของสหกรณ์ในกรณีสหกรณ์ตกค้างการตรวจสอบ สหกรณ์เปลี่ยนปีทางบัญชีและสหกรณ์จัดตั้งใหม่ไว้ด้วย

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือจัดทำงบการเงินสหกรณ์ประเภทออมทรัพย์เล่มนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อสหกรณ์และผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงผู้ที่สนใจในเรื่องนี้ตามสมควร

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
สำนักมาตรฐานการบัญชีและการสอบบัญชี
กุมภาพันธ์ 2557

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
งบแสดงฐานะการเงิน	
แบบงบแสดงฐานะการเงิน	1
คำอธิบายรายการในงบแสดงฐานะการเงิน	3
งบกำไรขาดทุน	
แบบงบกำไรขาดทุน	13
คำอธิบายรายการในงบกำไรขาดทุน	16
งบกระแสเงินสด	
แบบงบกระแสเงินสด	19
คำอธิบายรายการในงบกระแสเงินสด	23
หมายเหตุประกอบงบการเงิน	
แบบหมายเหตุประกอบงบการเงิน	29
ตัวอย่างหมายเหตุประกอบงบการเงิน	30
คำอธิบายรายการในหมายเหตุประกอบงบการเงิน	41
ภาคผนวก	
การจัดทำงบการเงินกรณีสหกรณ์ตักค้างการตรวจสอบ	49
การจัดทำงบการเงินกรณีสหกรณ์เปลี่ยนปีทางบัญชี	51
การจัดทำงบการเงินกรณีสหกรณ์จัดตั้งใหม่	57

สหกรณ์ออมทรัพย์.....จำกัด

งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่.....

		ปี 25.....	ปี 25.....
	หมายเหตุ	บาท	บาท
สินทรัพย์			
สินทรัพย์หมุนเวียน			
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	2	.....	.....
เงินฝากสหกรณ์อื่น	3	.....	.....
เงินส่งชำระหนี้ระหว่างทาง		.....	.....
เงินลงทุนระยะสั้น	4	.....	.....
เงินให้กู้ยืมระยะสั้น - สุทธิ	5	.....	.....
ลูกหนี้ระยะสั้น - สุทธิ	6	.....	.....
ดอกเบียเงินให้กู้ค้างรับ - สุทธิ	7	.....	.....
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	8	.....	.....
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน		.....	.....
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน			
เงินลงทุนระยะยาว	4	.....	.....
เงินให้กู้ยืมระยะยาว - สุทธิ	5	.....	.....
ลูกหนี้ระยะยาว - สุทธิ	6	.....	.....
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ - สุทธิ	9	.....	.....
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	10	.....	.....
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	11	.....	.....
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		.....	.....
รวมสินทรัพย์		.....	.....

	<u>หมายเหตุ</u>	<u>ปี 25.....</u> <u>บาท</u>	<u>ปี 25.....</u> <u>บาท</u>
หนี้สินและทุนของสหกรณ์			
หนี้สินหมุนเวียน			
เงินเบิกเกินบัญชีธนาคารและเงินกู้ยืมระยะสั้น	12	.....	.....
ส่วนของหนี้สินไม่หมุนเวียนที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	15,16	.....	.....
เงินรับฝาก	13	.....	.....
ค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยค้างจ่าย		.....	.....
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	14	<u>.....</u>	<u>.....</u>
รวมหนี้สินหมุนเวียน		<u>.....</u>	<u>.....</u>
หนี้สินไม่หมุนเวียน			
เงินกู้ยืมระยะยาว	15	.....	.....
เจ้าหนี้ค่าเช่าซื้อสินทรัพย์	16	.....	.....
หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น	17	<u>.....</u>	<u>.....</u>
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน		<u>.....</u>	<u>.....</u>
รวมหนี้สิน		<u>.....</u>	<u>.....</u>
ทุนของสหกรณ์			
ทุนเรือนหุ้น (มูลค่าหุ้นละ.....บาท)		.....	.....
ทุนสำรอง		.....	.....
ทุนสะสมตามข้อบังคับ ระเบียบและอื่น ๆ	18	.....	.....
กำไร (ขาดทุน) จากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น	19	.....	.....
ส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์ (ขาดทุนสะสม)		.....	.....
กำไร (ขาดทุน) สุทธิประจำปี		<u>.....</u>	<u>.....</u>
รวมทุนของสหกรณ์		<u>.....</u>	<u>.....</u>
รวมหนี้สินและทุนของสหกรณ์		<u>.....</u>	<u>.....</u>

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

(ลงชื่อ).....

(.....)

ประธานกรรมการ

(ลงชื่อ).....

(.....)

เลขานุการ

วันที่.....

คำอธิบายประกอบการจัดทำการเงิน

คำอธิบายรายการในงบแสดงฐานะการเงิน

การแสดงรายการในงบแสดงฐานะการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่ดำเนินธุรกิจเฉพาะธุรกิจสินเชื่อและรับฝากเงิน ให้แสดงตามรูปแบบที่กำหนดข้างต้น โดยแสดงให้ถูกต้องตามประเภทและขอบเขตความหมาย ดังนี้

ส่วนหัวของงบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่..... ให้ใช้ ณ วันสิ้นปีทางบัญชีปีปัจจุบัน
เช่น ณ วันที่ 31 มีนาคม 2557 เป็นต้น

สินทรัพย์

หมายถึง สิ่งที่มีตัวตนหรือไม่มีตัวตนที่อยู่ในความควบคุมของสหกรณ์ ซึ่งเป็นผลของเหตุการณ์ในอดีตที่อาจได้มาจากการซื้อหรือสร้างขึ้นเอง เช่น ซื้อ รัับบริจาค โดยสหกรณ์ จะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตจากกระแสเงินสดหรือรายการเทียบเท่าเงินสด ทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งต้องสามารถวัดมูลค่าได้อย่างน่าเชื่อถือ

สินทรัพย์ ประกอบด้วย

1. สินทรัพย์หมุนเวียน
2. สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน

1. สินทรัพย์หมุนเวียน หมายถึง เงินสด หรือสินทรัพย์ที่สหกรณ์ถือไว้เพื่อขาย หรือนำมาใช้ในการดำเนินงานตามปกติ และคาดว่าจะได้รับประโยชน์จากสินทรัพย์นั้นภายใน 12 เดือนนับจากวันที่ในงบแสดงฐานะการเงิน ทั้งนี้ ถ้ารอบระยะเวลาการดำเนินงานตามปกติของสหกรณ์สั้นกว่า 1 ปี ให้ถือระยะเวลา 1 ปี เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาจัดประเภทของสินทรัพย์หมุนเวียน

1.1 เงินสดและเงินฝากธนาคาร

เงินสด หมายถึง ธนบัตรและเหรียญกษาปณ์ที่สหกรณ์มีอยู่ รวมทั้งเช็คที่ยังไม่ได้ นำฝาก เช็คเดินทาง ดราฟท์ของธนาคาร ตั๋วแลกเงินไปรษณีย์ และธนาคัตติ ทั้งนี้ ไม่รวมดวงตราไปรษณีย์ ออกรแสตมป์ เช็คลงวันที่ล่วงหน้า ใบยืมและเอกสารทางการเงิน ได้แก่ ตั๋วเงิน พันธบัตรรัฐบาล ใบหุ้นกู้ ใบหุ้นทุน ฯลฯ

เงินฝากธนาคาร หมายถึง เงินฝากธนาคารทุกประเภท รวมทั้งบัตรเงินฝาก สลากออมสิน สลากทวีสิน หรือสลากแบบอื่นๆ ที่ออกโดยธนาคารและสถาบันการเงิน

• **บัตรเงินฝาก** เป็นตราสารซึ่งเปลี่ยนมือได้ที่ธนาคารพาณิชย์ หรือบริษัทเงินทุน ออกให้แก่ผู้ฝากเงินเพื่อเป็นหลักฐานการรับฝากเงิน และเพื่อแสดงสิทธิของผู้ทรงตราสารที่จะได้รับเงินฝากคืนเมื่อสิ้นระยะเวลาอันกำหนดไว้ โดยจะมีการกำหนดดอกเบี้ยไว้ด้วยหรือไม่ก็ได้

ข้อสังเกตที่ควรทราบเกี่ยวกับบัตรเงินฝาก

- บัตรเงินฝากไม่สามารถถอนเงินบางส่วน หรือถอนเงินก่อนระยะเวลาครบกำหนดได้ แต่สามารถโอนเปลี่ยนมือและขายบัตรเงินฝากก่อนวันครบกำหนดได้ โดยการโอน หรือขายทั้งจำนวนในตลาดรองให้กับบุคคล หรือสถาบันการเงินอื่นที่มีผู้ใช้ผู้ออกบัตรเงินฝาก

- บัตรเงินฝากแต่ละฉบับต้องมีจำนวนเงินไม่ต่ำกว่า 500,000.00 บาท และจะมีเศษของหลักแสนไม่ได้ เช่น บัตรเงินฝากจะมีจำนวนเงินในบัตร 550,000.00 บาท ไม่ได้

- ระยะเวลารับฝากเงินจะต่ำกว่า 3 เดือน หรือเกินกว่า 3 ปีไม่ได้

- **สลากออมสิน** เป็นการให้บริการรับฝากเงินออมทรัพย์ลักษณะพิเศษที่ธนาคารออมสินให้บริการ ซึ่งผู้ซื้อสลากออมสินมีสิทธิ์ถูกรางวัลตามที่ธนาคารกำหนด โดยมีระยะเวลาที่จะครบกำหนดไถ่ถอนแต่ละแบบไม่เท่ากัน สามารถไถ่ถอนก่อนครบกำหนดได้ แต่จะได้รับเงินคืนลดลงตามที่ธนาคารกำหนด

- **สลากทวีสิน หรือสลากแบบอื่นๆ ที่ออกโดยธนาคารและสถาบันการเงิน** เป็นการให้บริการออมเงินอย่างหนึ่ง ซึ่งผู้ซื้อสลากมีสิทธิ์ถูกรางวัลตามที่ธนาคารกำหนด โดยมีระยะเวลาที่จะครบกำหนดไถ่ถอนแต่ละแบบไม่เท่ากัน สามารถไถ่ถอนก่อนครบกำหนดได้

อนึ่ง เงินสดขาดบัญชี ให้แสดงรายการเป็นเอกเทศถัดจากรายการเงินสดและเงินฝากธนาคาร โดยแสดงเงินสดขาดบัญชี หักด้วย ค่าเผื่อเงินสดขาดบัญชี ดังนี้

เงินสดและเงินฝากธนาคาร	.....
เงินสดขาดบัญชี	..... 50,000.00
หัก ค่าเผื่อเงินสดขาดบัญชี	..... 50,000.00
	0.00

1.2 เงินฝากสหกรณ์อื่น หมายถึง เงินที่สหกรณ์ฝากไว้ที่ชุมนุมสหกรณ์และสหกรณ์อื่น หากมีเงินฝากชุมนุมสหกรณ์เพียงแห่งเดียว ให้ระบุชื่อรายการเป็น “เงินฝากชุมนุมสหกรณ์” แทนชื่อรายการ “เงินฝากสหกรณ์อื่น”

1.3 เงินส่งชำระหนี้ระหว่างทาง หมายถึง เงินที่สหกรณ์ส่งชำระหนี้ แต่ยังไม่อาจจำแนกเงินที่ส่งนั้นได้ว่าเป็นส่วนที่ชำระดอกเบี้ยและส่วนที่ชำระต้นเงินเป็นจำนวนเท่าใด หรือยังไม่ได้รับหลักฐานการชำระหนี้

1.4 เงินลงทุน หมายถึง หลักทรัพย์ที่สหกรณ์ถือไว้โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะได้รับประโยชน์ในรูปของรายได้ หรือผลตอบแทนอื่น และเป็นเงินลงทุนที่สามารถลงทุนได้ตามกฎหมายสหกรณ์ หรือตามที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ (คพช.) กำหนด เช่น หุ้นชุมนุมสหกรณ์ หุ้นของธนาคารที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์ พันธบัตรรัฐบาล/รัฐวิสาหกิจ ตั๋วสัญญาใช้เงินของชุมนุมสหกรณ์ กองทุนอายุเกษียณหนึ่ง ตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่ธนาคารเป็นผู้ออก เป็นต้น

เงินลงทุนระยะสั้น หมายถึง หลักทรัพย์ที่สหกรณ์ตั้งใจถือไว้ไม่เกิน 1 ปี โดยจะขายเมื่อมีความต้องการเงินสดและส่วนของเงินลงทุนระยะยาวที่จะครบกำหนดไถ่ถอนภายในรอบหนึ่งปีบัญชีถัดไป การจัดประเภทของเงินลงทุนและการตีราคา ณ วันสิ้นปีทางบัญชี

1.4.1 เงินลงทุนที่อยู่ในความต้องการของตลาด หมายถึง หลักทรัพย์ หรือเงินลงทุนที่ซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หรือตลาดหลักทรัพย์อื่นที่ทำการเผยแพร่ราคาต่อสาธารณชน เช่น หุ้นของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ หุ้นของธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงิน ตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่มีการซื้อขายผ่านธนาคารซึ่งมีการเผยแพร่ราคาต่อสาธารณชน เป็นต้น ให้ตีราคาตามมูลค่ายุติธรรม เงินลงทุนดังกล่าวให้แสดงมูลค่าสุทธิหลังหักค่าเผื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุน

1.4.2 เงินลงทุนที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาด หมายถึง หลักทรัพย์ หรือเงินลงทุนที่ไม่มีการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หรือตลาดหลักทรัพย์อื่นที่ทำการเผยแพร่ราคาต่อสาธารณชน เช่น หุ้นชุมนุมสหกรณ์ ตั๋วสัญญาใช้เงินของชุมนุมสหกรณ์ เป็นต้น ให้ตีราคาตามราคาทุน

1.5 เงินให้กู้ยืมระยะสั้น – สุทธิ หมายถึง เงินให้สหกรณ์อื่นและให้สมาชิกกู้ยืมทุกประเภท โดยมีสัญญาการกู้ยืมเป็นหลักฐาน ซึ่งยังคงค้างชำระต่อสหกรณ์ หักค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ (ส่วนที่กันไว้สำหรับลูกหนี้ที่คาดว่าจะเรียกเก็บไม่ได้) และค่าเผื่อหนี้คลาดเคลื่อน (ส่วนที่ตั้งไว้สำหรับลูกหนี้ที่พบว่าบัญชีย่อยมียอดรวมสูงกว่าบัญชีคุมยอด)

1.6 ลูกหนี้ระยะสั้น – สุทธิ หมายถึง สิทธิเรียกร้องจากบุคคลอื่นที่มีกำหนดระยะเวลาชำระคืนภายในหนึ่งรอบปีบัญชีถัดไปและลูกหนี้ที่ถึงกำหนดชำระแต่ยังไม่ได้รับชำระคืนรวมกันทุกประเภท หักค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญและค่าเผื่อหนี้คลาดเคลื่อน ซึ่งลูกหนี้ระยะสั้น – สุทธิ ประกอบด้วย ลูกหนี้ประเภทต่างๆ ได้แก่

- **ตัวเงินรับ** หมายถึง ตัวเงินรับอันเกิดจากการรับชำระหนี้จากลูกหนี้
- **ลูกหนี้ตัวแทนหักเงินส่ง** หมายถึง หน่วยงาน หรือบุคคลที่สหกรณ์มอบให้เป็นตัวแทนเพื่อหักเงินที่สมาชิกต้องส่งต่อสหกรณ์เป็นรายเดือน ได้แก่ เงินสะสมค่าหุ้นรายเดือน เงินงวดชำระหนี้ รวมทั้งค่าธรรมเนียมแรกเข้าที่เก็บจากสมาชิกเข้าใหม่ โดยหัก ณ ที่จ่าย และนำส่งต่อสหกรณ์ แต่ตัวแทนหักเงินส่งยังไม่ได้นำส่ง หรือนำส่งไม่ครบ
- **ลูกหนี้อื่นๆ** หมายถึง ลูกหนี้ที่ไม่อาจจัดอยู่ในประเภทของลูกหนี้ดังกล่าวข้างต้นได้ เช่น เงินยืมทรองที่กรรมการและเจ้าหน้าที่ยืมไปจากสหกรณ์ รวมถึงหนี้สินที่กรรมการและเจ้าหน้าที่มีต่อสหกรณ์ไม่ว่าในลักษณะใดก็ตาม เช่น ลูกหนี้เงินสดขาดบัญชี (ที่มีการจัดทำหลักฐานรับสภาพความผิดไว้ต่อสหกรณ์) ลูกหนี้ระหว่างดำเนินคดี (ลูกหนี้ที่ยื่นฟ้องต่อศาลและศาลได้มีคำสั่งประทับฟ้องแล้ว) ลูกหนี้ตามคำพิพากษา (ลูกหนี้ที่สหกรณ์ได้ดำเนินคดีและศาลได้มีคำพิพากษา หรือมีสัญญาประนีประนอมยอมความให้ชดใช้เงินแก่สหกรณ์แล้ว) เป็นต้น

ข้อสังเกตเกี่ยวกับการแสดงรายการลูกหนี้

- ลูกหนี้ที่มียอดคงเหลือด้านเครดิต (เกิดจากการชำระหนี้เกิน) ให้นำไปแสดงรายการในหนี้สินหมุนเวียนอื่น
- กรณีที่ลูกหนี้มีรายการเดียวและไม่มีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ค่าเผื่อหนี้คลาดเคลื่อน การแสดงรายการให้ระบุประเภทลูกหนี้ให้ชัดเจน โดยตัดคำว่า “สุทธิ” ออกและไม่ต้องจัดทำหมายเหตุประกอบงบการเงิน
- กรณีลูกหนี้ทุกประเภทมีการตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเต็มจำนวน ให้แสดงรายการลูกหนี้แต่ละประเภทให้ชัดเจน พร้อมกับแสดงรายการหักค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญตามตัวอย่าง ดังนี้

เงินลงทุนระยะสั้น	.....
ลูกหนี้เงินสดขาดบัญชี	5,000.00
ลูกหนี้ตัวแทนหักเงินส่ง	8,000.00
ลูกหนี้ตามคำพิพากษา	<u>58,000.00</u>
รวม	71,000.00
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	<u>71,000.00</u>
	<u>0.00</u>

ทั้งนี้ ไม่ต้องจัดทำหมายเหตุประกอบงบการเงิน

● กรณีปีปัจจุบันตั้งค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญสำหรับลูกหนี้ทุกประเภทเต็มจำนวน แต่ปีก่อนตั้งไว้ไม่เต็มจำนวน การแสดงรายการให้ถือปีปัจจุบันเป็นเกณฑ์ โดยระบุลูกหนี้แต่ละประเภทให้ชัดเจน พร้อมกับแสดงรายการหักค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญตามตัวอย่าง ดังนี้

	<u>ปีปัจจุบัน</u>	<u>ปีก่อน</u>
เงินลงทุนระยะสั้น	.....	.....
ลูกหนี้เงินสดขาดบัญชี	5,000.00	5,000.00
ลูกหนี้ตัวแทนหักเงินส่ง	8,000.00	8,000.00
ลูกหนี้ตามคำพิพากษา	<u>58,000.00</u>	<u>58,000.00</u>
รวม	71,000.00	71,000.00
หัก ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ	<u>71,000.00</u>	<u>63,000.00</u>
	<u>0.00</u>	<u>8,000.00</u>

ทั้งนี้ ไม่ต้องจัดทำหมายเหตุประกอบงบการเงิน

● กรณีปีปัจจุบันตั้งค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญสำหรับลูกหนี้ทุกประเภทไม่เต็มจำนวน แต่ปีก่อนตั้งไว้เต็มจำนวน การแสดงรายการให้ถือปีปัจจุบันเป็นเกณฑ์ โดยแสดงตามรูปแบบปกติ ดังนี้

	<u>ปีปัจจุบัน</u>	<u>ปีก่อน</u>
.....	.....	.....
เงินลงทุนระยะสั้น	.....	.....
ลูกหนี้ระยะสั้น - สุทธิ	.....	.....
.....	.....	.....

1.7 ดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับ - สุทธิ หมายถึง ดอกเบี้ยจากเงินให้สมาชิก หรือสหกรณ์อื่น ๆ ทุกประเภทที่ลูกหนี้ค้างชำระต่อสหกรณ์ หักค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ

กรณีไม่มีค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญให้ตัดคำว่า “สุทธิ” ออก และไม่ต้องจัดทำหมายเหตุประกอบงบการเงิน

1.8 สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น หมายถึง

1.8.1 วัสดุคงเหลือ หมายถึง ของที่ซื้อ หรือได้มาเพื่อใช้ในการดำเนินงานตามปกติของสหกรณ์ซึ่งจะใช้หมดไปในระยะเวลาสั้น เช่น เครื่องเขียนแบบพิมพ์ วัสดุสำนักงาน เป็นต้น

1.8.2 ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า เช่น ค่าเช่าจ่ายล่วงหน้า ค่าเบี้ยประกันจ่ายล่วงหน้า เป็นต้น

1.8.3 รายได้ค้างรับ เช่น ค่าปรับค้างรับ (ให้แสดงจำนวนเงินที่ค้างรับ หักด้วยค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ) ค่าเช่าค้างรับ ค่านายหน้าค้างรับ เป็นต้น

1.8.4 เงินชำระหนี้เกินรอเรียกคืน หรือเจ้าหนี้ยอดเดบิต

1.8.5 เงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนตลาดเคลื่อน

1.8.6 สินทรัพย์รอการขาย หมายถึง สินทรัพย์ที่ตกเป็นของสหกรณ์เนื่องจากการได้รับชำระหนี้ หรือจากการที่สหกรณ์ได้ซื้อสินทรัพย์ที่จำนองไว้กับสหกรณ์จากการขายทอดตลาด โดยคำสั่งของศาล หรือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์

1.8.7 สินทรัพย์หมุนเวียนอื่นที่ไม่อาจแสดงไว้ในรายการที่ 1.1 ถึง 1.7 ได้

อนึ่ง สำหรับเงินทอรองจ่ายดำเนินคดี กรณีที่ทราบแน่ชัดว่าการดำเนินคดีสิ้นสุดในหนึ่งรอบปีบัญชีถัดไป ให้แสดงรายการเงินทอรองจ่ายดำเนินคดีเฉพาะส่วนที่คดีกำลังจะสิ้นสุดนั้นไว้เป็นสินทรัพย์หมุนเวียนอื่น

ในกรณีที่สินทรัพย์หมุนเวียนอื่นรายการใดมีจำนวนเงินตั้งแต่ร้อยละ 5 ของยอดรวมสินทรัพย์หมุนเวียนทั้งสิ้น ให้แสดงรายการสินทรัพย์หมุนเวียนนั้นๆ ไว้แต่ละประเภทเป็นเอกเทศ โดยระบุชื่อให้ชัดเจนและเรียงลำดับก่อนรายการ “สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น” ตามตัวอย่าง ดังนี้

.....	.....
ดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมรับ – สุทธิ	30,000.00
ค่าเบี้ยประกันภัยจ่ายล่วงหน้า	20,000.00
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	<u>1,500.00</u>
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	<u>300,000.00</u>

กรณีรายการร้อยละ 5 ของสินทรัพย์หมุนเวียนอื่นในปีปัจจุบันและปีก่อนไม่เท่ากัน ให้ยึดถือปีปัจจุบันเป็นหลักในการแสดงรายการ

อนึ่ง กรณีสินทรัพย์หมุนเวียนอื่นมีเพียงรายการเดียว ให้ระบุชื่อสินทรัพย์หมุนเวียนอื่นนั้นไว้แทนที่รายการ “สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น” ตามตัวอย่าง ดังนี้

.....	.....
ดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมรับ – สุทธิ	30,000.00
ค่าเบี้ยประกันภัยจ่ายล่วงหน้า	<u>20,000.00</u>
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	<u>300,000.00</u>

2. สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน หมายถึง สินทรัพย์ที่ไม่ใช่สินทรัพย์หมุนเวียนที่มีตัวตน รวมถึงสินทรัพย์ไม่มีตัวตนสินทรัพย์ทางการเงินและสินทรัพย์ดำเนินงานที่มีระยะยาวโดยลักษณะ ซึ่งปกติมีระยะเวลาที่คาดว่าจะได้รับประโยชน์จากสินทรัพย์นั้นเกินกว่า 12 เดือน นับจากวันที่ในงบแสดงฐานะการเงิน

2.1 เงินลงทุนระยะยาว หมายถึง หลักทรัพย์ที่สหกรณ์ตั้งใจถือไว้เป็นระยะเวลานานเกินกว่า 1 ปี รวมทั้งเงินลงทุนที่ไม่มีกำหนดอายุไถ่ถอน และเป็นเงินลงทุนที่สามารถลงทุนได้ตามกฎหมายสหกรณ์ หรือตามที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ (คพช.) กำหนด

2.2 เงินให้กู้ยืมระยะยาว หมายถึง เงินให้สหกรณ์อื่นและให้สมาชิกกู้ยืมทุกประเภทที่มีกำหนดชำระคืนเกินกว่า 12 เดือน นับจากวันที่ในงบแสดงฐานะการเงิน

2.3 ลูกหนี้ระยะยาว – สุทธิ หมายถึง ลูกหนี้ที่มีอายุการเป็นหนี้หรือสิทธิในการเรียกร้องยังไม่ครบกำหนดเรียกคืนในรอบปีบัญชีถัดไป หักด้วยค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ

2.4 ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ – สุทธิ หมายถึง สินทรัพย์ที่มีตัวตนที่สหกรณ์มีไว้เพื่อใช้ในการบริหารงาน หรือให้บริการ เพื่อให้เช่า ซึ่งคาดว่าจะใช้ประโยชน์มากกว่าหนึ่งรอบปีบัญชี รวมถึงสิ่งที่มีไว้เพื่อใช้ในการบำรุงรักษา หรือซ่อมแซมสินทรัพย์ดังกล่าว ทั้งนี้ ต้องเป็นสินทรัพย์ที่มีได้มีไว้เพื่อขาย ซึ่งอาจจำแนกเป็น

2.4.1 สินทรัพย์ที่ไม่ต้องหักค่าเสื่อมราคา ได้แก่ ที่ดิน

2.4.2 สินทรัพย์ที่ต้องหักค่าเสื่อมราคา ได้แก่ อาคารและสิ่งปลูกสร้าง ยานพาหนะ เครื่องใช้สำนักงาน (รวมเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์) เป็นต้น การแสดงรายการให้แสดงด้วยยอดสุทธิ หลังจากหักค่าเสื่อมราคาสะสมแล้ว

กรณีสหกรณ์มีที่ดิน อาคารและอุปกรณ์เพียงรายการเดียว ให้ระบุชื่อไว้แทนที่รายการ “ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ – สุทธิ”

อนึ่ง สหกรณ์ที่จัดตั้งก่อนการประกาศใช้ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการบัญชีของสหกรณ์ พ.ศ. 2542 และใช้วิธีการบันทึกค่าเสื่อมราคาลดยอดสินทรัพย์โดยตรง ให้แสดงมูลค่าสินทรัพย์ด้วยราคาตามบัญชี

2.5 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน หมายถึง สินทรัพย์ประเภทที่ไม่อาจแลเห็นและจับต้องไม่ได้ มีลักษณะเป็นสิทธิต่างๆ ตามที่กฎหมายกำหนด การแสดงรายการให้แสดงด้วยยอดสุทธิหลังจากหักค่าตัดจ่ายสินทรัพย์ไม่มีตัวตน ได้แก่

2.5.1 สิทธิการเช่า หมายถึง สิทธิที่ผู้เช่าได้รับเหนืออสังหาริมทรัพย์ที่เช่าจากเจ้าของสินทรัพย์โดยตรง โดยผู้เช่าจะต้องจ่ายเงินค่าเช่าสิทธิด้วยเงินจำนวนมาก ทั้งนี้ สิทธิการเช่าส่วนใหญ่จะเป็นการเช่าในระยะยาว

2.5.2 สิทธิการใช้ประโยชน์ในที่ดิน อาคาร อุปกรณ์และอื่นๆ หมายถึง สิทธิที่สหกรณ์ได้ใช้ประโยชน์ในที่ดิน อาคาร อุปกรณ์และอื่นๆ โดยไม่ได้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในสินทรัพย์นั้น ทั้งนี้ สหกรณ์จะต้องจ่ายเงินเพื่อให้ได้สิทธิในการใช้ประโยชน์ดังกล่าว

2.5.3 สิทธิการใช้ซอฟต์แวร์ต่างๆ หมายถึง สิทธิในการขอใช้ซอฟต์แวร์ที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์

ให้เปิดเผยเกี่ยวกับการได้มาซึ่งสิทธิในการใช้และอายุการใช้ประโยชน์ไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

อนึ่ง กรณีสินทรัพย์ไม่มีตัวตนมีเพียงรายการเดียว ให้ระบุชื่อสินทรัพย์ไม่มีตัวตนนั้นไว้แทนที่รายการ “สินทรัพย์ไม่มีตัวตน” ตามตัวอย่าง ดังนี้

ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ – สุทธิ	.....
สิทธิการใช้ประโยชน์ในอาคาร	50,000.00
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	.....
รวมสินทรัพย์	<u>80,000.00</u>

2.6 สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น หมายถึง สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนนอกเหนือจากรายการ 2.1 ถึง 2.5 ประกอบด้วยรายการต่อไปนี้

2.6.1 ค่าใช้จ่ายรอตัดบัญชี ซึ่งได้แก่ ค่าใช้จ่าย หรือต้นทุนที่เกิดขึ้นแล้วและก่อให้เกิดประโยชน์แก่สหกรณ์เป็นระยะเวลานานเกินกว่า 1 งวดบัญชี เช่น ค่าปรับปรุง ค่าตกแต่ง ค่าซ่อมแซมสินทรัพย์ที่ใช้เงินจำนวนมาก เป็นต้น ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายรอตัดบัญชีไม่ให้รวมถึงผลเสียหาย หรือผลขาดทุนที่เกิดขึ้นแล้วเป็นจำนวนมากที่ประสงค์จะตัดเป็นค่าใช้จ่ายในระยะเวลาสั้นเกินกว่า 1 งวดบัญชี เพื่อมิให้กระทบกระเทือนต่อกำไรสุทธิ

การแสดงรายการค่าใช้จ่ายรอตัดบัญชี ให้แสดงด้วยยอดคงเหลือหลังจากปรับปรุงบัญชีตัดจ่ายบางส่วนเป็นค่าใช้จ่ายประจำปีแล้ว

2.6.2 สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น เช่น ที่ดินที่มีได้ใช้ในการดำเนินงานในปีปัจจุบัน และไม่มีวัตถุประสงค์ที่จะรอจำหน่าย ที่ดินที่ถือไว้เพื่อขยายงาน เงินมัดจำ เงินประกัน เงินทรองจ่าย ค่าเนิ่นคดีในส่วนที่ระยะเวลาดำเนินคดีเกินกว่า 1 ปี เป็นต้น

ในกรณีที่สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่นรายการใดมีจำนวนเงินตั้งแต่อยุทธ 5 ของ ยอดรวมสินทรัพย์ทั้งสิ้น ให้แสดงสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่นนั้นแต่ละประเภทเป็นเอกเทศ โดยระบุชื่อและ เรียงลำดับไว้ก่อนรายการ “สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น” ตามตัวอย่าง ดังนี้

ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ – สุทธิ	.....
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	.....
เงินประกัน	5,000.00
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	.....
รวมสินทรัพย์	<u>80,000.00</u>

กรณีรายการร้อยละ 5 ของสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่นในปีปัจจุบันและปีก่อนไม่เท่ากัน ให้ถือตามปีปัจจุบันเป็นเกณฑ์ในการแสดงรายการ

อนึ่ง กรณีสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่นมีเพียงรายการเดียว ให้ระบุชื่อสินทรัพย์ ไม่หมุนเวียนอื่นประเภทนั้นไว้แทนที่รายการ “สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น” ตามตัวอย่าง ดังนี้

ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ – สุทธิ	.....
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	.....
เงินประกัน	<u>1,000.00</u>
รวมสินทรัพย์	<u>80,000.00</u>

ทั้งนี้ ไม่ต้องจัดทำหมายเหตุประกอบงบการเงิน

หนี้สินและทุนของสหกรณ์

หนี้สิน

หมายถึง ภาระผูกพันในปัจจุบันของสหกรณ์ซึ่งเป็นผลของรายการและเหตุการณ์ทางบัญชีในอดีต อาจเกิดจากการดำเนินงานตามปกติของสหกรณ์ ซึ่งสหกรณ์จะต้องชำระภาระผูกพันด้วยสินทรัพย์ หรือบริการ เช่น การจ่ายเงินสด การโอนสินทรัพย์ การให้บริการ โดยมูลค่าของภาระผูกพัน ที่ต้องชำระนั้นสามารถวัดได้อย่างน่าเชื่อถือ

หนี้สิน ประกอบด้วย

1. หนี้สินหมุนเวียน
2. หนี้สินไม่หมุนเวียน

1. หนี้สินหมุนเวียน หมายถึง หนี้สินซึ่งมีระยะเวลาการชำระคืนภายใน 12 เดือน นับจากวันที่ในงบแสดงฐานะการเงิน หรือภายในวัฏจักรการดำเนินงานตามปกติของสหกรณ์ ซึ่งคาดว่าจะต้องจ่ายชำระด้วยสินทรัพย์ หมุนเวียน หรือด้วยการก่อหนี้สินระยะสั้นอื่นแทน หนี้สินบางชนิดควรจัดประเภทไว้เป็นหนี้สินหมุนเวียน แม้ว่าจะครบกำหนดเกินกว่า 12 เดือนนับจากวันที่ในงบแสดงฐานะการเงินก็ตาม เช่น ค่าใช้จ่ายค้างจ่ายต่างๆ เนื่องจากถือเป็นส่วนหนึ่งของเงินทุนหมุนเวียนที่ใช้ในรอบระยะเวลาการดำเนินงานตามปกติของสหกรณ์

1.1 เงินเบิกเกินบัญชีธนาคารและเงินกู้ยืมระยะสั้น

1.1.1 เงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร หมายถึง จำนวนเงินที่สหกรณ์เป็นหนี้ธนาคาร ซึ่งเกิดจากการสั่งจ่ายเงินเกินกว่าจำนวนเงินที่ฝากไว้ โดยทำสัญญาเงินเบิกเกินบัญชีกับธนาคารไว้เป็นหลักฐาน

1.1.2 เงินกู้ยืมระยะสั้น หมายถึง หนี้สินระยะสั้นที่เกิดจากการกู้ยืม โดยทำสัญญากู้ยืมไว้เป็นหลักฐาน

ทั้งนี้ ให้แสดงรายการ 1.1.1 และ 1.1.2 รวมไว้เป็นรายการเดียวกัน

1.2 ส่วนของหนี้สินไม่หมุนเวียนที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี หมายถึง ส่วนของหนี้สินไม่หมุนเวียนที่ถึงกำหนดชำระคืนในรอบหนึ่งปีบัญชีถัดไป รวมทั้งส่วนของหนี้สินไม่หมุนเวียนที่พ้นกำหนดการชำระแล้วแต่ยังไม่มีการชำระ

1.3 เงินรับฝาก หมายถึง เงินที่สหกรณ์รับฝากไว้จากสมาชิกและสหกรณ์อื่น

1.4 ค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยค้างจ่าย หมายถึง เงินที่สหกรณ์จัดสรรจากกำไรสุทธิประจำปี เพื่อจ่ายเป็นค่าบำรุงให้กับสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยตามที่กฎหมายกำหนด แต่สหกรณ์ยังไม่ได้ชำระให้แก่สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย

1.5 หนี้สินหมุนเวียนอื่น หมายถึง ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย รายได้รับล่วงหน้า เงินยืมตรงเงินปันผล/เงินเฉลี่ยคืนค้างจ่าย เงินร่อยจ่ายคืนหรือลูกหนี้ยอดเครดิต และหนี้สินหมุนเวียนอื่นที่ไม่อาจแสดงรวมอยู่ในรายการที่ 1.1 ถึง 1.4 ได้

ในกรณีที่หนี้สินหมุนเวียนอื่นรายการใดมีจำนวนเงินตั้งแต่ร้อยละ 5 ของยอดรวมหนี้สินหมุนเวียนทั้งสิ้น ให้แสดงหนี้สินหมุนเวียนอื่นนั้นไว้แต่ละประเภทเป็นเอกเทศ ระบุชื่อและเรียงลำดับไว้ก่อนรายการหนี้สินหมุนเวียนอื่น โดยแสดงรายการในทำนองเดียวกับตัวอย่างที่ให้ไว้ในรายการ “สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น” และหากรายการร้อยละ 5 ของหนี้สินหมุนเวียนอื่นในปีปัจจุบันและปีก่อนไม่เท่ากัน ให้ยึดถือปีปัจจุบันเป็นหลักในการแสดงรายการ

อนึ่ง กรณีหนี้สินหมุนเวียนอื่นมีเพียงรายการเดียว ให้ระบุชื่อหนี้สินหมุนเวียนอื่นนั้นไว้แทนที่รายการ “หนี้สินหมุนเวียนอื่น” โดยแสดงรายการในทำนองเดียวกับตัวอย่างที่ให้ไว้ในรายการ “สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น”

2. หนี้สินไม่หมุนเวียน หมายถึง หนี้สินซึ่งมีระยะเวลาการชำระคืนเกินกว่า 12 เดือน นับจากวันที่ในงบแสดงฐานะการเงิน หรือเกินกว่ารอบระยะเวลาการดำเนินงานตามปกติของสหกรณ์

2.1 เงินกู้ยืมระยะยาว หมายถึง หนี้สินระยะยาวที่เกิดจากการกู้ยืม โดยทำสัญญากู้ยืมไว้เป็นหลักฐาน หักด้วยส่วนของหนี้สินระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี (ซึ่งแยกไปแสดงไว้ใน 1.2 แล้ว)

2.2 เจ้าหนี้ค่าเช่าซื้อสินทรัพย์ หมายถึง ภาระผูกพันที่สหกรณ์ต้องชำระค่าสินทรัพย์โดยการผ่อนชำระเป็นงวดๆ

2.3 หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น หมายถึง หนี้สินที่ไม่อาจแสดงไว้ในรายการหนี้สินหมุนเวียนได้ ได้แก่ สำรองบำเหน็จเจ้าหน้าที่ เงินประกันความเสียหายเจ้าหน้าที่ เงินประกันการก่อสร้าง เงินรับบริจาคที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการใดการหนึ่งโดยเฉพาะ เงินทุนหรือกองทุนต่างๆ ที่เกิดจากการตัดเป็นค่าใช้จ่ายประจำปี เป็นต้น

ในกรณีที่หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่นรายการใดมีจำนวนเงินตั้งแต่ร้อยละ 5 ของยอดรวมหนี้สินทั้งสิ้น ให้แสดงหนี้สินไม่หมุนเวียนอื่นนั้นไว้แต่ละประเภทเป็นเอกเทศ ระบุชื่อและเรียงลำดับไว้ก่อนรายการหนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น โดยแสดงรายการในทำนองเดียวกับตัวอย่างที่ให้ไว้ในรายการ “สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น” และหากรายการร้อยละ 5 ของหนี้สินไม่หมุนเวียนอื่นในปีปัจจุบันและปีก่อนไม่เท่ากัน ให้ยึดถือปีปัจจุบันเป็นหลักในการแสดงรายการ

อนึ่ง กรณีหนี้สินไม่หมุนเวียนอื่นมีเพียงรายการเดียว ให้ระบุชื่อหนี้สินไม่หมุนเวียนอื่นนั้นไว้แทนที่รายการ “หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น” โดยแสดงรายการในทำนองเดียวกับตัวอย่างที่ให้ไว้ในรายการ “สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น”

ทุนของสหกรณ์

หมายถึง ส่วนของสมาชิกผู้ลงทุนถือหุ้นในสหกรณ์ ประกอบด้วย

1. **ทุนเรือนหุ้น** หมายถึง จำนวนเงินค่าหุ้นที่สมาชิกได้ชำระมูลค่าแล้ว
2. **ทุนสำรอง** หมายถึง ส่วนทุนของสหกรณ์ที่ได้จากการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีที่สหกรณ์จัดสรรไว้ตามข้อบังคับ รวมทั้งได้จากเงินอุดหนุน หรือสินทรัพย์ที่สหกรณ์ได้รับบริจาคโดยมิได้มีการกำหนดวัตถุประสงค์ว่าให้ใช้เพื่อการใด เงินโอนจากทุนสะสมต่างๆ ที่ได้จัดสรรเพื่อจัดให้มีสินทรัพย์ และได้มีการจัดหาสินทรัพย์แล้ว เงินโอนจากทุนสะสมต่างๆ คงเหลือเมื่อสิ้นสุดวัตถุประสงค์ของทุนแล้ว ทั้งนี้ ทุนสำรองจะถอนจากบัญชีได้เพื่อชดเชยการขาดทุน หรือเพื่อจัดสรรเข้าบัญชีทุนสำรองให้แก่สหกรณ์ใหม่ที่ได้จดทะเบียนแยกจากสหกรณ์เดิม

ในกรณีที่สหกรณ์ประสบผลขาดทุนให้แสดงทุนสำรอง หักด้วยขาดทุนสุทธิ

3. **ทุนสะสมตามข้อบังคับ ระเบียบและอื่นๆ** หมายถึง ส่วนทุนของสหกรณ์ที่จัดสรรจากกำไรสุทธิประจำปีตามข้อบังคับเพื่อตอบแทนแก่สมาชิก กรรมการและเจ้าหน้าที่สหกรณ์ หรือเพื่อดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ ระเบียบและอื่นๆ ได้แก่ ทุนสาธารณประโยชน์ ทุนศึกษาอบรมทางสหกรณ์ ทุนเพื่อขยายงาน ทุนเพื่อให้การสงเคราะห์ ทุนเพื่อส่งเสริมสวัสดิการ รวมถึงเงินทุน หรือเงินกองทุนต่างๆ ที่เกิดจากการตัดจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายประจำปีและจากการจัดสรรจากกำไรสุทธิประจำปีรวมกัน

4. กำไร (ขาดทุน) จากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น

4.1 **กำไรจากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น** หมายถึง ส่วนต่างระหว่างราคาตามบัญชีรวม (ราคาทุนรวม) ของเงินลงทุนที่อยู่ในความต้องการของตลาดที่ต่ำกว่ามูลค่ายุติธรรมรวมของเงินลงทุนนั้น ซึ่งถือเป็นส่วนเกินทุนที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่าของเงินลงทุน โดยให้ตั้งบัญชีพักไว้จนกว่าจะจำหน่ายเงินลงทุนนั้นได้ จึงจะรับรู้ส่วนต่างเป็นรายได้ในงบกำไรขาดทุน

4.2 **ขาดทุนจากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น** หมายถึง ส่วนต่างระหว่างราคาตามบัญชีรวม (ราคาทุนรวม) ของเงินลงทุนที่อยู่ในความต้องการของตลาดที่สูงกว่ามูลค่ายุติธรรมรวมของเงินลงทุนนั้น ซึ่งถือเป็นส่วนต่ำกว่าทุนที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่าของเงินลงทุน โดยให้ตั้งบัญชีพักไว้จนกว่าจะจำหน่ายเงินลงทุนนั้นได้ จึงจะรับรู้ส่วนต่างเป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุน

การแสดงรายการกำไร (ขาดทุน) จากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น ให้แสดงส่วนต่างของทั้ง 2 กรณีดังกล่าวข้างต้น กรณีที่เป็นผลขาดทุนให้แสดงตัวเลขไว้ในวงเล็บ

5. ส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์ หมายถึง ส่วนต่างระหว่างราคาตามบัญชีของสินทรัพย์ที่ต้องการตีราคาเพิ่มขึ้นให้เท่ากับมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์นั้น ส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์นี้ ให้โอนไปยังบัญชีทุนสำรองตามส่วนที่ถือเป็นรายการที่เกิดขึ้นแล้วเมื่อมีการใช้สินทรัพย์นั้น โดยจำนวนของส่วนเกินทุนที่ถือเป็นรายการที่เกิดขึ้นแล้ว คำนวณจากผลต่างระหว่างค่าเสื่อมราคาที่คำนวณจากราคาตามบัญชีที่ตีใหม่กับค่าเสื่อมราคาที่คำนวณจากราคาทุนเดิม และกรณีที่มีการจำหน่าย หรือเลิกใช้สินทรัพย์ที่มีการตีราคาใหม่ ให้โอนส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์ดังกล่าวตามจำนวนที่เหลืออยู่ไปยังบัญชีทุนสำรอง

6. ขาดทุนสะสม หมายถึง ผลของขาดทุนสุทธิประจำปีที่เกิดขึ้นกว่าทุนสำรอง ซึ่งจะแสดงตัวเลขไว้ในวงเล็บ

7. กำไร (ขาดทุน) สุทธิประจำปี

กำไร (ขาดทุน) สุทธิ หมายถึง ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ในรอบปีทางบัญชี คำนวณจากการนำรายได้เปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายของสหกรณ์ หากรายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายจะเป็นกำไรสุทธิ และในทางตรงกันข้ามหากค่าใช้จ่ายสูงกว่ารายได้จะเป็นขาดทุนสุทธิ ทั้งนี้ จะแสดงเป็นรายการสุดท้ายในงบกำไรขาดทุนกรณีที่ผลการดำเนินงานขาดทุนสุทธิให้แสดงตัวเลขในวงเล็บและสหกรณ์สามารถถอนทุนสำรองที่มีอยู่มาชดเชยผลขาดทุนสุทธิได้

กำไรสุทธิประจำปี หมายถึง ยอดคงเหลือของกำไรสุทธินำไปหักขาดทุนสะสมแล้ว ซึ่งเป็นผลลัพธ์จากกำไรสุทธิสูงกว่าขาดทุนสะสม

สหกรณ์ออมทรัพย์.....จำกัด
งบกำไรขาดทุน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่.....

	<u>ปี 25.....</u>		<u>ปี 25.....</u>	
	<u>บาท</u>	<u>%</u>	<u>บาท</u>	<u>%</u>
รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากเงินลงทุน				
ดอกเบี้ยรับเงินให้กู้	.....	.....	.....	.....
ดอกเบี้ยรับเงินฝาก	.....	.....	.....	.....
ผลตอบแทนจากเงินลงทุน	.....	.....	.....	.....
กำไรจากการจำหน่ายเงินลงทุน	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....
รวมรายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากเงินลงทุน	<u>.....</u>	<u>100</u>	<u>.....</u>	<u>100</u>
ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยและเงินลงทุน				
ดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝาก	.....	.....	.....	.....
ดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ยืมระยะสั้น	.....	.....	.....	.....
ดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ยืมระยะยาว	.....	.....	.....	.....
ขาดทุนจากการจำหน่ายเงินลงทุน	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....
รวมค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยและเงินลงทุน	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>
หัก หนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ				
หนี้สงสัยจะสูญลูกหนี้เงินให้กู้	.....	.....	.....	.....
หนี้สงสัยจะสูญดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับ	.....	.....	.....	.....
หนี้สูญลูกหนี้เงินให้กู้	.....	.....	.....	.....
หนี้สูญดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับ	.....	.....	.....	.....
รวมหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>
รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากเงินลงทุนสุทธิ	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>

	ปี 25.....		ปี 25.....	
	บาท	%	บาท	%
บวก รายได้อื่น				
รายได้ค่าธรรมเนียมแรกเข้า	.....	.....	.....	.....
เงินรางวัลสลาก.....	.....	.....	.....	.....
ดอกเบี้ยรับตามคำพิพากษา	.....	.....	.....	.....
กำไรจากการจำหน่ายสินทรัพย์	.....	.....	.....	.....
หนี้สูญรับคืนลูกหนี้เงินให้กู้	.....	.....	.....	.....
หนี้สูญรับคืนดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับ	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....
รวมรายได้อื่น	.....	.....	.....	.....
หัก ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน				
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่				
เงินเดือน	.....	.....	.....	.....
ค่าเบี้ยเลี้ยงพาหนะ	.....	.....	.....	.....
บำเหน็จเจ้าหน้าที่	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่ดิน อาคารและอุปกรณ์				
ค่าเสื่อมราคา	.....	.....	.....	.....
ค่าตัดจ่าย.....(ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์)	.....	.....	.....	.....
ค่าซ่อมแซมบำรุงรักษาอาคารและอุปกรณ์	.....	.....	.....	.....
ค่าเบี้ยประกันภัย	.....	.....	.....	.....
ขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสมาชิก				
ค่าสวัสดิการสมาชิก	.....	.....	.....	.....
เงินช่วยเหลือสมาชิก	.....	.....	.....	.....
ค่าใช้จ่ายในการอบรมสมาชิก	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....

	ปี 25.....		ปี 25.....	
	บาท	%	บาท	%
ค่าใช้จ่ายดำเนินงานอื่น				
ค่าเบี้ยประชุม	.....	.....	.....	.....
ค่ารับรอง	.....	.....	.....	.....
ค่าเครื่องเขียนแบบพิมพ์	.....	.....	.....	.....
ค่าใช้จ่ายประชุมใหญ่	.....	.....	.....	.....
ค่าตอบแทนผู้ตรวจสอบกิจการ	.....	.....	.....	.....
ค่าตอบแทนผู้สอบบัญชี	.....	.....	.....	.....
ค่าน้ำ - ค่าไฟฟ้า	.....	.....	.....	.....
ค่าโทรศัพท์ - ค่าไปรษณีย์	.....	.....	.....	.....
หนังสือส่งจะสูญลูกหนี้ตามคำพิพากษา	.....	.....	.....	.....
หนังสือส่งจะสูญลูกหนี้ระหว่างดำเนินคดี	.....	.....	.....	.....
หนังสือส่งจะสูญดอกเบี้ยตามคำพิพากษา	.....	.....	.....	.....
หนังสือสูญลูกหนี้ตามคำพิพากษา	.....	.....	.....	.....
หนังสือสูญลูกหนี้ระหว่างดำเนินคดี	.....	.....	.....	.....
หนังสือสูญดอกเบี้ยตามคำพิพากษา	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....
ค่าใช้จ่ายอื่น	.....	.....	.....	.....
รวมค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	.....	.....	.....	.....
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ	.....	.....	.....	.....

คำอธิบายรายการในงบกำไรขาดทุน

การแสดงรายการในงบกำไรขาดทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่ดำเนินธุรกิจเฉพาะธุรกิจสินเชื่อและรับฝากเงิน ให้แสดงตามรูปแบบที่กำหนดข้างต้น โดยแสดงให้ถูกต้องตามประเภทและขอบเขตความหมาย ดังนี้

ส่วนหัวของงบกำไรขาดทุน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่..... ให้ใช้ ณ วันสิ้นปีทางบัญชีปัจจุบัน เช่น สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2557 เป็นต้น

การแสดงรายการต่างๆ ในงบกำไรขาดทุน

1. รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากเงินลงทุน แยกเป็นรายได้ที่เกิดขึ้นจาก

1.1 ดอกเบี้ยรับเงินให้กู้ หมายถึง รายได้ที่เกิดจากการให้กู้เงินที่เป็นธุรกิจหลักของสหกรณ์และค่าธรรมเนียมจากการให้กู้ยืม (ถ้ามี)

1.2 ดอกเบี้ยรับเงินฝาก หมายถึง ดอกเบี้ยที่เกิดจากการนำเงินฝากธนาคาร สหกรณ์อื่นและสถาบันการเงิน

1.3 ผลตอบแทนจากเงินลงทุน หมายถึง รายได้ที่เกิดจากการลงทุน เช่น ดอกเบี้ย เงินปันผลหรือประโยชน์อื่นใดที่ได้รับเนื่องจากการลงทุนในหลักทรัพย์

1.4 กำไรจากการจำหน่ายเงินลงทุน หมายถึง การจำหน่ายเงินลงทุนโดยราคาที่ยกจำหน่ายได้มีมูลค่ามากกว่าราคาเงินลงทุนคงเหลือตามบัญชี ณ วันที่จำหน่าย โดยนำบัญชีกำไร (ขาดทุน) จากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น ซึ่งตั้งบัญชีพักไว้มาคำนวณหากำไร หรือขาดทุนจากการจำหน่ายเงินลงทุนด้วย

ฯลฯ

2. ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยและเงินลงทุน แยกเป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจาก

2.1 ดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝาก หมายถึง ดอกเบี้ยที่สหกรณ์จ่ายให้แก่ผู้ฝากเงินไว้กับสหกรณ์

2.2 ดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ยืมระยะสั้น หมายถึง ดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียมในการกู้เงินที่จ่ายให้แก่ผู้ให้กู้ ดอกเบี้ยจ่ายตัวสัญญาใช้เงิน ดอกเบี้ยจ่ายตัวเงินจ่าย ซึ่งมีกำหนดระยะเวลาในการชำระคืนภายในรอบระยะเวลาดำเนินงานตามปกติของสหกรณ์ รวมทั้งดอกเบี้ยเงินเบิกเกินบัญชีธนาคารด้วย

2.3 ดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ยืมระยะยาว หมายถึง ดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียมในการกู้เงินที่จ่ายให้แก่ผู้ให้กู้ ดอกเบี้ยจ่ายตัวสัญญาใช้เงิน ดอกเบี้ยจ่ายตัวเงินจ่าย ซึ่งมีกำหนดระยะเวลาในการชำระคืนเกินกว่า 1 ปี หรือเกินกว่ารอบระยะเวลาดำเนินงานตามปกติของสหกรณ์

2.4 ขาดทุนจากการจำหน่ายเงินลงทุน หมายถึง การจำหน่ายเงินลงทุนโดยราคาที่ยกจำหน่ายได้มีมูลค่าน้อยกว่าราคาเงินลงทุนคงเหลือตามบัญชี ณ วันที่จำหน่าย โดยนำบัญชีกำไร (ขาดทุน) จากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น ซึ่งตั้งบัญชีพักไว้มาคำนวณหากำไร หรือขาดทุนจากการจำหน่ายเงินลงทุนด้วย

ฯลฯ

3. หนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ

3.1 หนี้สงสัยจะสูญลูกหนี้เงินให้กู้ หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากลูกหนี้เงินให้กู้ที่คาดว่าจะเรียกเก็บไม่ได้ แต่ยังไม่ตัดจำหน่ายออกจากบัญชี

3.2 หนี้สงสัยจะสูญดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับ หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากดอกเบี้ยค้างรับของลูกหนี้เงินให้กู้ที่คาดว่าจะเรียกเก็บไม่ได้

3.3 หนี้สูญลูกหนี้เงินให้กู้ หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการตัดจำหน่ายลูกหนี้เงินให้กู้ออกจากบัญชี

3.4 หนี้สูญดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับ หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการตัดจำหน่ายดอกเบี้ยค้างรับของลูกหนี้เงินให้กู้ออกจากบัญชี

4. รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากเงินลงทุนสุทธิ ให้นำยอดรวมรายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากเงินลงทุน หักด้วยยอดรวมค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยและเงินลงทุน จากนั้นหักด้วยยอดรวมหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ

5. รายได้อื่น หมายถึง รายได้อื่นนอกเหนือจากข้อ 1 เช่น รายได้ค่าธรรมเนียมแรกเข้า เงินรางวัลสลากต่างๆ ซึ่งออกโดยธนาคารและสถาบันการเงิน ดอกเบี้ยรับตามคำพิพากษา กำไรจากการจำหน่ายสินทรัพย์ หนี้สูญรับคืนลูกหนี้เงินให้กู้ หนี้สูญรับคืนดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับ เป็นต้น

6. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

6.1 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ หมายถึง ค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่จ่ายให้ หรือเกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์ เช่น เงินเดือน ค่าเบี้ยเลี้ยงพาหนะ บำเหน็จเจ้าหน้าที่ เป็นต้น

6.2 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ หมายถึง ค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่จ่ายไปเกี่ยวกับที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ เช่น ค่าซ่อมแซมบำรุงรักษาอาคารและอุปกรณ์ ค่าเบี้ยประกันภัย เป็นต้น รวมทั้งค่าเสื่อมราคา ค่าตัดจ่ายและขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์ด้วย

6.3 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสมาชิก หมายถึง ค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่จ่ายให้ หรือเกี่ยวข้องกับสมาชิกสหกรณ์และครอบครัว เช่น ค่าสวัสดิการสมาชิก เงินช่วยเหลือสมาชิกเมื่อประสบภัยธรรมชาติ ค่าใช้จ่ายในการอบรมสมาชิก เป็นต้น

6.4 ค่าใช้จ่ายดำเนินงานอื่น หมายถึง ค่าใช้จ่ายดำเนินงานอื่นๆ ที่ไม่อาจแสดงรวมอยู่ในรายการที่ 6.1 ถึง 6.3 ได้ เช่น ค่าเบี้ยประชุม ค่ารับรอง ค่าเครื่องเขียนแบบพิมพ์ ค่าใช้จ่ายประชุมใหญ่ ค่าตอบแทนผู้ตรวจสอบกิจการ ค่าตอบแทนผู้สอบบัญชี ค่าน้ำ - ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์ - ค่าไปรษณีย์ เป็นต้น

7. กำไร (ขาดทุน) สุทธิ ให้นำยอดรวมรายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากเงินลงทุนสุทธิ บวกด้วยยอดรวมรายได้อื่น หักด้วยยอดรวมค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ผลลัพธ์แสดงเป็นกำไร หรือขาดทุนสุทธิ (กรณีขาดทุนให้แสดงตัวเลขในวงเล็บ)

อนึ่ง กรณีที่ค่าใช้จ่ายรายการใดรายการหนึ่งที่แสดงในงบกำไรขาดทุนเมื่อเทียบกับรายได้แล้วมีอัตราร้อยละเกินกว่า 100 ให้แสดงเป็นร้อยละที่เกินกว่า 100 ได้ โดยไม่ต้องคำนวณเป็นเท่า

สหกรณ์ออมทรัพย์.....จำกัด

งบกระแสเงินสด

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่.....

	<u>ปี 25.....</u>	<u>ปี 25.....</u>
	<u>บาท</u>	<u>บาท</u>
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน		
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ	.....	.....
รายการปรับปรุงเพื่อกระทบยอดกำไร (ขาดทุน) สุทธิเป็นเงินสดสุทธิ		
จากกิจกรรมดำเนินงาน		
ค่าเสื่อมราคาอาคารและอุปกรณ์	.....	.....
หนี้สงสัยจะสูญลูกหนี้	.....	.....
หนี้สงสัยจะสูญดอกเบี้ยย	.....	.....
หนี้สูญรับคืนลูกหนี้	(.....)	(.....)
หนี้สูญรับคืนดอกเบี้ยย	(.....)	(.....)
ค่าใช้จ่ายตัดบัญชี (เกี่ยวกับที่ดิน อาคารและอุปกรณ์) ระบุรายการ	.....	.....
กำไรจากการจำหน่ายสินทรัพย์	(.....)	(.....)
ขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์	.....	.....
กำไรจากการจำหน่ายเงินลงทุน	(.....)	(.....)
ขาดทุนจากการจำหน่ายเงินลงทุน	.....	.....
สำรองบำเหน็จเจ้าหน้าที่	.....	.....
ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้าตัดบัญชี	.....	.....
รายได้รับล่วงหน้าตัดบัญชี	(.....)	(.....)
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	.....	.....
รายได้ค้างรับ	(.....)	(.....)
ค่าวัสดุสำนักงานใช้ไป	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
กำไร (ขาดทุน) จากการดำเนินงานก่อนการเปลี่ยนแปลง	.....	.....
ในสินทรัพย์และหนี้สินดำเนินงาน	.....	.....

	<u>ปี 25.....</u>	<u>ปี 25.....</u>
	<u>บาท</u>	<u>บาท</u>
กำไร (ขาดทุน) จากการดำเนินงานก่อนการเปลี่ยนแปลง		
ในสินทรัพย์และหนี้สินดำเนินงาน	.....	.....
สินทรัพย์ดำเนินงาน		
เงินสดจ่ายเงินให้คู่แข่ง	(.....)	(.....)
เงินสดรับจากเงินให้คู่แข่ง	.....	.....
เงินสดจ่ายลูกหนี้เงินกู้ฉุกเฉิน	(.....)	(.....)
เงินสดรับจากลูกหนี้เงินกู้ฉุกเฉิน	.....	.....
เงินสดจ่ายลูกหนี้เงินกู้สามัญ	(.....)	(.....)
เงินสดรับจากลูกหนี้เงินกู้สามัญ	.....	.....
เงินสดจ่ายลูกหนี้เงินกู้พิเศษ	(.....)	(.....)
เงินสดรับจากลูกหนี้เงินกู้พิเศษ	.....	.....
เงินสดรับจากลูกหนี้ตัวแทนหักเงินส่ง	.....	.....
เงินสดจ่ายเงินยืมโดยตรง	(.....)	(.....)
เงินสดรับจากเงินยืมโดยตรง	.....	.....
เงินสดรับจากลูกหนี้ตามคำพิพากษา	.....	.....
เงินสดจ่ายซื้อวัสดุสำนักงาน	(.....)	(.....)
เงินสดจ่ายค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า	(.....)	(.....)
.....	.....	.....
.....	.....	.....
หนี้สินดำเนินงาน		
เงินสดจ่ายค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	(.....)	(.....)
เงินสดรับรายได้รับล่วงหน้า	.....	.....
เงินสดรับรายได้ค้างรับ	.....	.....
เงินสดจ่ายจากสำรองบำเหน็จเจ้าหน้าที่	(.....)	(.....)
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
เงินสดสุทธิได้มาจาก (ใช้ไปใน) กิจกรรมดำเนินงาน	<u>.....</u>	<u>.....</u>

	<u>ปี 25.....</u>	<u>ปี 25.....</u>
	<u>บาท</u>	<u>บาท</u>
กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน		
เงินสดจ่ายซื้อพันธบัตร	(.....)	(.....)
เงินสดจ่ายซื้อหุ้นกู้	(.....)	(.....)
เงินสดจ่ายซื้อหุ้นทุน	(.....)	(.....)
.....	(.....)	(.....)
เงินสดรับจากการไถ่ถอน/จำหน่ายพันธบัตร	.....	.....
เงินสดรับจากการไถ่ถอน/จำหน่ายหุ้นกู้	.....	.....
เงินสดรับจากการจำหน่ายหุ้นทุน	.....	.....
.....	.....	.....
เงินสดจ่ายซื้อที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ (ระบุรายการ)	(.....)	(.....)
เงินสดรับจากการจำหน่ายที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ (ระบุรายการ)	.....	.....
เงินสดรับบริจาคเพื่อก่อสร้างสินทรัพย์ (ระบุรายการ)	.....	.....
เงินสดจ่ายจากเงินบริจาคเพื่อก่อสร้างสินทรัพย์ (ระบุรายการ)	(.....)	(.....)
เงินสดจ่ายค่าใช้จ่ายรอดัตบัญชี (เกี่ยวกับที่ดิน อาคารและอุปกรณ์) (ระบุรายการ)	(.....)	(.....)
.....	.....	.....
.....	<u>.....</u>	<u>.....</u>
เงินสดสุทธิได้มาจาก (ใช้ไปใน) กิจกรรมลงทุน	<u>.....</u>	<u>.....</u>
กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน		
เงินสดรับเงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร	.....	.....
เงินสดจ่ายชำระหนี้เงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร	(.....)	(.....)
เงินสดรับเงินกู้ยืม	.....	.....
เงินสดจ่ายชำระหนี้เงินกู้ยืม	(.....)	(.....)
เงินสดรับจากเงินรับฝาก	.....	.....
เงินสดจ่ายคืนเงินรับฝาก	(.....)	(.....)
เงินสดรับเงินสะสมเจ้าหน้าที่	.....	.....
เงินสดจ่ายคืนเงินสะสมเจ้าหน้าที่	(.....)	(.....)
เงินสดจ่ายค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย	(.....)	(.....)

	<u>ปี 25.....</u>	<u>ปี 25.....</u>
	<u>บาท</u>	<u>บาท</u>
เงินสดจ่ายเงินปันผล	(.....)	(.....)
เงินสดจ่ายเงินเฉลี่ยคืน	(.....)	(.....)
เงินสดจ่ายเงินโบนัสกรรมการและเจ้าหน้าที่	(.....)	(.....)
เงินสดรับจากทุนเรือนหุ้น	.....	.....
เงินสดจ่ายคืนทุนเรือนหุ้น	(.....)	(.....)
เงินสดรับทุนสะสมตามระเบียบและข้อบังคับ (ระบุรายการ)	.....	.....
เงินสดจ่ายทุนสะสมตามระเบียบและข้อบังคับ (ระบุรายการ)	(.....)	(.....)
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	<u>.....</u>	<u>.....</u>
เงินสดสุทธิได้มาจาก (ใช้ไปใน) กิจกรรมจัดหาเงิน	<u>.....</u>	<u>.....</u>
เงินสดสุทธิเพิ่มขึ้น (ลดลง)	.....	.....
เงินสด ณ วันต้นปี	<u>.....</u>	<u>.....</u>
เงินสด ณ วันสิ้นปี	<u>.....</u>	<u>.....</u>

คำอธิบายรายการในงบกระแสเงินสด

การแสดงรายการในงบกระแสเงินสดของสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่ดำเนินธุรกิจเฉพาะธุรกิจสินเชื่อและรับฝากเงิน ให้แสดงตามรูปแบบที่กำหนดข้างต้น โดยแสดงให้ถูกต้องตามประเภทและขอบเขตความหมาย ดังนี้

ส่วนหัวของงบกระแสเงินสด

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่..... ให้ใช้ ณ วันสิ้นปีทางบัญชีปีปัจจุบัน เช่น สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2557 เป็นต้น

กระแสเงินสด หมายถึง การเข้าและออกของเงินสดในมือ เงินฝากธนาคาร เงินฝากชุมชนสหกรณ์และเงินฝากสหกรณ์อื่น

กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน

หมายถึง กระแสเงินสดที่เกิดจากกิจกรรมหลักที่ก่อให้เกิดรายได้และค่าใช้จ่ายของสหกรณ์ ได้แก่ รายการในงบกำไรขาดทุน หรือรายการที่มีผลกระทบต่อกำไร (ขาดทุน) ของสหกรณ์ ประกอบด้วย รายการต่างๆ ดังนี้

1. **กำไร (ขาดทุน) สุทธิ** หมายถึง รายการกำไร (ขาดทุน) สุทธิ ตามงบกำไรขาดทุน กรณีขาดทุนสุทธิให้แสดงตัวเลขไว้ในวงเล็บและถือว่ามีค่าเป็นลบ (-)

2. **รายการปรับปรุงเพื่อกระทบยอดกำไร (ขาดทุน) สุทธิเป็นเงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงาน** หมายถึง รายการที่มีใช้เงินสดและรายการที่เป็นเงินสดในงบกำไรขาดทุน ซึ่งมีผลกระทบต่อกำไร (ขาดทุน) รวมทั้งรายการสินทรัพย์และหนี้สินที่มีผลกระทบต่อกำไร (ขาดทุน) ของสหกรณ์ ประกอบด้วย

- **ค่าเสื่อมราคาอาคารและอุปกรณ์** หมายถึง รายการค่าเสื่อมราคาอาคารและอุปกรณ์ในงบกำไรขาดทุนเป็นการปรับปรุงรายการ ณ วันสิ้นปีทางบัญชี ซึ่งมีใช้รายการเงินสด แต่แสดงเป็นรายการค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุน จึงต้องนำไปบวกกลับกำไร (ขาดทุน) สุทธิ

- **หนี้สงสัยจะสูญลูกหนี้/หนี้สงสัยจะสูญดอกเบี้ยย** หมายถึง การประมาณการจำนวนหนี้หรือดอกเบี้ยของลูกหนี้ที่คาดว่าจะเรียกเก็บไม่ได้ ณ วันสิ้นปีทางบัญชี ซึ่งมีใช้รายการเงินสด แต่แสดงเป็นรายการค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุน จึงต้องนำไปบวกกลับกำไร (ขาดทุน) สุทธิ

กรณีหนี้สงสัยจะสูญแสดงตัวเลขในวงเล็บ หมายถึง การประมาณการหนี้สงสัยจะสูญที่ตั้งไว้ในบัญชีปีก่อนและในปีบัญชีปัจจุบันสามารถเรียกเก็บเงินจากลูกหนี้ที่ประมาณการหนี้สงสัยจะสูญไว้แล้วกลับคืนมาได้ จึงต้องปรับลดยอดบัญชีค่าเพื่อหนี้สงสัยจะสูญและแสดงรายการหนี้สงสัยจะสูญไว้ในวงเล็บเป็นรายการหักค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุน ซึ่งมีใช้รายการเงินสด จึงต้องนำไปหักออกจากกำไร (ขาดทุน) สุทธิ โดยใช้ชื่อรายการ “หนี้สงสัยจะสูญเกินความต้องการ” แสดงเป็นตัวเลขไว้ในวงเล็บ

- **หนี้สูญรับคืนลูกหนี้/หนี้สูญรับคืนดอกเบี้ย** หมายถึง จำนวนหนี้ หรือดอกเบี้ยที่ได้ประมาณการค่าเพื่อหนี้สงสัยจะสูญและตัดเป็นหนี้สูญไปแล้วในปีบัญชีก่อนและในปีบัญชีปัจจุบันสามารถติดตามทวงถามจนได้รับชำระหนี้จากลูกหนี้ที่ตัดบัญชีเป็นหนี้สูญไปแล้วนั้น จึงต้องปรับลดยอดบัญชีค่าเพื่อหนี้สงสัยจะสูญเป็นหนี้สูญรับคืน ถือเป็นรายได้ในปีปัจจุบัน ซึ่งมีใช้รายการเงินสด จึงต้องนำไปหักออกจากกำไร (ขาดทุน) สุทธิ โดยแสดงตัวเลขไว้ในวงเล็บ

- **ค่าใช้จ่ายตัดบัญชี (เกี่ยวกับที่ดิน อาคารและอุปกรณ์)** หมายถึง ค่าใช้จ่ายรอตัดบัญชีที่สหกรณ์ได้จ่ายเงินสดไปแล้วในปีบัญชีก่อนและได้ใช้ประโยชน์จากค่าใช้จ่ายนั้นในปีบัญชีปัจจุบัน โดยตัดบัญชีเป็นค่าใช้จ่ายด้วยจำนวนเงินตามระยะเวลาที่ได้ใช้ประโยชน์ ซึ่งมีใบรายการเงินสด จึงต้องนำไปบวกกลับกำไร (ขาดทุน) สุทธิ ทั้งนี้ ให้ระบุรายการ เช่น ค่าตัดจ่ายสิทธิการใช้ประโยชน์ในอาคาร เป็นต้น
- **กำไรจากการจำหน่ายสินทรัพย์** หมายถึง การจำหน่ายสินทรัพย์โดยราคาที่ยจำหน่ายได้มีมูลค่ามากกว่าราคาสินทรัพย์คงเหลือตามบัญชี ณ วันที่จำหน่าย ผลต่างเป็นกำไรจากการจำหน่ายสินทรัพย์ ถือเป็นรายได้ในงบกำไรขาดทุน ซึ่งมีใบรายการเงินสด จึงต้องนำไปหักออกจากกำไร (ขาดทุน) สุทธิ โดยแสดงตัวเลขไว้ในวงเล็บ
- **ขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์** หมายถึง การจำหน่ายสินทรัพย์โดยราคาที่ยจำหน่ายได้มีมูลค่าน้อยกว่าราคาสินทรัพย์คงเหลือตามบัญชี ณ วันที่จำหน่าย ผลต่างเป็นขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์ ถือเป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุน ซึ่งมีใบรายการเงินสด จึงต้องนำไปบวกกลับกำไร (ขาดทุน) สุทธิ
- **กำไรจากการจำหน่ายเงินลงทุน** หมายถึง การจำหน่ายเงินลงทุนโดยราคาที่ยจำหน่ายได้มีมูลค่ามากกว่าราคาเงินลงทุนคงเหลือตามบัญชี ณ วันที่จำหน่าย โดยนำบัญชีกำไร (ขาดทุน) จากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นซึ่งตั้งบัญชีพักไว้มาคำนวณหากำไร หรือขาดทุนจากการจำหน่ายเงินลงทุนด้วย กรณีมีผลกำไร ถือเป็นรายได้ในงบกำไรขาดทุน ซึ่งมีใบรายการเงินสด จึงต้องนำไปหักออกจากกำไร (ขาดทุน) สุทธิ โดยแสดงตัวเลขไว้ในวงเล็บ
- **ขาดทุนจากการจำหน่ายเงินลงทุน** หมายถึง การจำหน่ายเงินลงทุนโดยราคาที่ยจำหน่ายได้มีมูลค่าน้อยกว่าราคาเงินลงทุนคงเหลือตามบัญชี ณ วันที่จำหน่าย โดยนำบัญชีกำไร (ขาดทุน) จากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นซึ่งตั้งบัญชีพักไว้มาคำนวณหากำไร หรือขาดทุนจากการจำหน่ายเงินลงทุนด้วย กรณีมีผลขาดทุน ถือเป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุน ซึ่งมีใบรายการเงินสด จึงต้องนำไปบวกกลับกำไร (ขาดทุน) สุทธิ
- **สำรองบำเหน็จเจ้าหน้าที่** หมายถึง รายการบำเหน็จเจ้าหน้าที่ในงบกำไรขาดทุนที่เกิดจากการตั้งสำรองบำเหน็จเจ้าหน้าที่เพิ่มขึ้น ณ วันสิ้นปีทางบัญชี ซึ่งเป็นเงินที่ได้กั้นไว้เป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุน ถือเป็นรายการค่าใช้จ่ายที่มีเงินสด จึงต้องนำไปบวกกลับกำไร (ขาดทุน) สุทธิ
- **ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้าตัดบัญชี** หมายถึง ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้าที่สหกรณ์ได้จ่ายเงินสดไปแล้วในปีบัญชีก่อนและได้มีการปรับปรุงตัดบัญชีเป็นค่าใช้จ่ายด้วยจำนวนเงินตามระยะเวลาที่ได้ใช้ประโยชน์ในปีบัญชีปัจจุบัน จึงมีใบรายการเงินสด แต่แสดงเป็นรายการค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุนต้องนำไปบวกกลับกำไร (ขาดทุน) สุทธิ
- **รายได้รับล่วงหน้าตัดบัญชี** หมายถึง รายได้รับล่วงหน้าที่สหกรณ์ได้รับเป็นเงินสดแล้วในปีบัญชีก่อนและในปีบัญชีปัจจุบันได้มีการปรับปรุงตัดบัญชีเป็นรายได้ในงบกำไรขาดทุน จึงมีใบรายการเงินสดต้องนำไปหักออกจากกำไร (ขาดทุน) สุทธิ โดยแสดงตัวเลขไว้ในวงเล็บ
- **ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย** หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่สหกรณ์ต้องจ่ายสำหรับปีบัญชีปัจจุบันแต่ยังไม่ได้จ่ายเงิน จึงปรับปรุงบัญชีเป็นค่าใช้จ่ายค้างจ่าย ณ วันสิ้นปีทางบัญชี แสดงไว้ในงบแสดงฐานะการเงินและถือเป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุน ซึ่งมีใบรายการเงินสด จึงต้องนำไปบวกกลับกำไร (ขาดทุน) สุทธิ
- **รายได้ค้างรับ** หมายถึง รายได้ที่สหกรณ์ควรจะได้รับในปีบัญชีปัจจุบันแต่ยังไม่ได้รับ จึงปรับปรุงบัญชีเป็นรายได้ค้างรับ ณ วันสิ้นปีทางบัญชี แสดงไว้ในงบแสดงฐานะการเงินและถือเป็นรายได้ในงบกำไรขาดทุน ซึ่งมีใบรายการเงินสด จึงต้องนำไปหักออกจากกำไร (ขาดทุน) สุทธิ โดยแสดงตัวเลขไว้ในวงเล็บ

● **ค่าวัสดุสำนักงานใช้ไป** หมายถึง สหกรณ์มีการจ่ายเงินซื้อวัสดุสำนักงานแล้วบันทึกเป็นสินทรัพย์ไว้ในบัญชีวัสดุสำนักงาน ต่อมา ณ วันสิ้นปีทางบัญชี ทำการตรวจนับวัสดุสำนักงานคงเหลือและคำนวณหา วัสดุสำนักงานใช้ไปในระหว่างปี สหกรณ์ตัดบัญชีวัสดุสำนักงานเท่ากับมูลค่าวัสดุสำนักงานใช้ไปในระหว่างปีเป็นค่าใช้จ่าย จึงเป็นค่าใช้จ่ายที่มีใช้เงินสด ต้องนำไปบวกกลับกำไร (ขาดทุน) สุทธิ

3. **กำไร (ขาดทุน) จากการดำเนินงานก่อนการเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์และหนี้สินดำเนินงาน** หมายถึง กำไร (ขาดทุน) ที่ได้มีการปรับกระทบยอดรายการที่เกี่ยวกับเงินสดและมีผลกระทบต่อกำไร (ขาดทุน) สุทธิ ก่อนที่จะพิจารณาการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับเงินสดในสินทรัพย์และหนี้สินที่ก่อให้เกิดรายได้ หรือค่าใช้จ่าย

4. **สินทรัพย์ดำเนินงาน** หมายถึง รายการสินทรัพย์ที่มีผลกระทบต่อกำไร (ขาดทุน) ได้แก่

● **เงินสดจ่ายเงินให้กู้แก่สหกรณ์** หมายถึง เงินสดที่จ่ายให้สหกรณ์อื่นกู้ยืมในระหว่างปี จึงมีผลกระทบต่อเงินสด ต้องนำไปหักเพื่อแสดงกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน โดยแสดงตัวเลขไว้ในวงเล็บ

● **เงินสดรับจากเงินให้กู้แก่สหกรณ์** หมายถึง เงินสดที่ได้รับชำระหนี้เงินกู้จากสหกรณ์อื่นในระหว่างปี จึงมีผลกระทบต่อเงินสด ต้องนำไปบวกเพื่อแสดงกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน

● **เงินสดจ่ายลูกหนี้เงินกู้** หมายถึง เงินสดที่จ่ายให้ลูกหนี้เงินกู้ในระหว่างปี ประกอบด้วย ลูกหนี้เงินกู้ผูกเงิน ลูกหนี้เงินกู้สามัญ ลูกหนี้เงินกู้พิเศษ เป็นต้น จึงมีผลกระทบต่อเงินสด ต้องนำไปหักเพื่อแสดงกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน โดยแสดงตัวเลขไว้ในวงเล็บ

● **เงินสดรับจากลูกหนี้เงินกู้** หมายถึง เงินสดที่ได้รับชำระหนี้จากลูกหนี้เงินกู้ในระหว่างปี จึงมีผลกระทบต่อเงินสด ต้องนำไปบวกเพื่อแสดงกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน

● **เงินสดรับจากลูกหนี้ตัวแทนหักเงินส่ง** หมายถึง เงินสดที่ได้รับชำระหนี้จากลูกหนี้ตัวแทนหักเงินส่งในระหว่างปี จึงมีผลกระทบต่อเงินสด ต้องนำไปบวกเพื่อแสดงกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน

● **เงินสดจ่ายเงินยืมโดยตรง** หมายถึง เงินสดที่ตรงจ่ายให้คณะกรรมการดำเนินการและเจ้าหน้าที่สหกรณ์เพื่อใช้ในการดำเนินงานของสหกรณ์ในระหว่างปี จึงมีผลกระทบต่อเงินสด ต้องนำไปหักเพื่อแสดงกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน โดยแสดงตัวเลขไว้ในวงเล็บ

● **เงินสดรับจากเงินยืมโดยตรง** หมายถึง เงินสดที่ได้รับชำระคืนจากคณะกรรมการดำเนินการและเจ้าหน้าที่สหกรณ์ในระหว่างปี จึงมีผลกระทบต่อเงินสด ต้องนำไปบวกเพื่อแสดงกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน

● **เงินสดรับจากลูกหนี้ตามคำพิพากษา** หมายถึง เงินสดที่ได้รับชำระหนี้จากลูกหนี้ตามคำพิพากษาในระหว่างปี จึงมีผลกระทบต่อเงินสด ต้องนำไปบวกเพื่อแสดงกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน

● **เงินสดจ่ายซื้อวัสดุสำนักงาน** หมายถึง เงินสดที่จ่ายซื้อวัสดุสำนักงานไว้ใช้ในการดำเนินงานของสหกรณ์ในระหว่างปี จึงมีผลกระทบต่อเงินสด ต้องนำไปหักเพื่อแสดงกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน โดยแสดงตัวเลขไว้ในวงเล็บ

● **เงินสดจ่ายค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า** หมายถึง เงินสดที่จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายในปีบัญชีปัจจุบัน แต่ยังไม่ได้รับประโยชน์จากการจ่ายค่าใช้นั้นทั้งหมด จึงมีผลกระทบต่อเงินสด ต้องนำไปหักเพื่อแสดงกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน โดยแสดงตัวเลขไว้ในวงเล็บ

5. **หนี้สินดำเนินงาน** หมายถึง รายการหนี้สินที่มีผลกระทบต่อกำไร (ขาดทุน) ได้แก่

- **เงินสดจ่ายค่าใช้จ่ายค้างจ่าย** หมายถึง เงินสดที่จ่ายในปีบัญชีปัจจุบัน ซึ่งเป็นการชำระค่าใช้จ่ายที่ตั้งค้างจ่ายไว้ในปีบัญชีก่อน จึงมีผลกระทบต่อเงินสด ต้องนำไปหักเพื่อแสดงกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน โดยแสดงตัวเลขไว้ในวงเล็บ
- **เงินสดรับรายได้รับล่วงหน้า** หมายถึง เงินสดที่ได้รับในปีบัญชีปัจจุบัน แต่ไม่ถือว่าเป็นรายได้ทั้งหมด เนื่องจากระยะเวลาที่สภครมต้องให้บริการเกินกว่าปีบัญชีปัจจุบัน จึงมีผลกระทบต่อเงินสด ต้องนำไปบวกเพื่อแสดงกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน
- **เงินสดรับรายได้ค้างรับ** หมายถึง เงินสดที่ได้รับในปีบัญชีปัจจุบัน ซึ่งเป็นรายได้ที่ตั้งค้างรับไว้ในปีบัญชีก่อน จึงมีผลกระทบต่อเงินสด ต้องนำไปบวกเพื่อแสดงกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน
- **เงินสดจ่ายจากสำรองบำเหน็จเจ้าหน้าที่** หมายถึง เงินสดที่จ่ายให้เจ้าหน้าที่สภครมที่ลาออกในระหว่างปี โดยจ่ายจากสำรองบำเหน็จเจ้าหน้าที่ที่ได้กักไว้แล้วในแต่ละปี จึงมีผลกระทบต่อเงินสด ต้องนำไปหักเพื่อแสดงกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน โดยแสดงตัวเลขไว้ในวงเล็บ

6. **เงินสดสุทธิได้มาจาก (ใช้ไปใน) กิจกรรมดำเนินงาน** หมายถึง เงินสดที่ได้จากกำไร (ขาดทุน)

จากการดำเนินงานก่อนการเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์และหนี้สินดำเนินงาน บวกกับเงินสดที่ได้รับจากสินทรัพย์และหนี้สินดำเนินงาน แล้วหักด้วยเงินสดที่จ่ายไปในสินทรัพย์และหนี้สินดำเนินงาน หากเงินสดที่ได้รับมีจำนวนมากกว่าเงินสดที่จ่าย ถือเป็นเงินสดสุทธิได้มาจากกิจกรรมดำเนินงาน ในทางตรงกันข้ามหากเงินสดที่ได้รับมีจำนวนน้อยกว่าเงินสดที่จ่าย ถือเป็นเงินสด (ใช้ไปใน) กิจกรรมดำเนินงาน ให้แสดงตัวเลขไว้ในวงเล็บ

กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน

หมายถึง กระแสเงินสดที่เกิดจากการลงทุนในสินทรัพย์และการจำหน่ายสินทรัพย์ไม่ว่าจะเป็นระยะสั้น หรือระยะยาว ได้แก่ การซื้อ การสร้าง การจำหน่ายที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ประกอบด้วย รายการต่างๆ ดังนี้

- **เงินสดจ่ายซื้อพันธบัตร/หุ้นกู้/หุ้นทุน** หมายถึง เงินสดที่จ่ายซื้อเงินลงทุนแต่ละประเภททั้งระยะสั้นและระยะยาวในระหว่างปี จึงมีผลกระทบต่อเงินสด ต้องนำไปหักเพื่อแสดงกระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน โดยแสดงตัวเลขไว้ในวงเล็บ
- **เงินสดรับจากการไถ่ถอน/จำหน่ายพันธบัตร/หุ้นกู้/หุ้นทุน** หมายถึง เงินสดที่ได้รับจากการไถ่ถอน หรือจำหน่ายเงินลงทุนแต่ละประเภททั้งระยะสั้นและระยะยาวในระหว่างปี จึงมีผลกระทบต่อเงินสด ต้องนำไปบวกเพื่อแสดงกระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน
- **เงินสดจ่ายซื้อที่ดิน อาคารและอุปกรณ์** หมายถึง เงินสดที่จ่ายซื้อที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ในระหว่างปี จึงมีผลกระทบต่อเงินสด ต้องนำไปหักเพื่อแสดงกระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน โดยแสดงตัวเลขไว้ในวงเล็บ ทั้งนี้ ให้ระบุรายการ เช่น เงินสดจ่ายซื้อที่ดิน เป็นต้น
- **เงินสดรับจากการจำหน่ายที่ดิน อาคารและอุปกรณ์** หมายถึง เงินสดที่ได้รับจากการจำหน่ายที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ในระหว่างปี จึงมีผลกระทบต่อเงินสด ต้องนำไปบวกเพื่อแสดงกระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน ทั้งนี้ ให้ระบุรายการ เช่น เงินสดรับจากการขายที่ดิน เป็นต้น
- **เงินสดรับบริจาคเพื่อก่อสร้างสินทรัพย์** หมายถึง เงินสดที่ได้รับบริจาคในระหว่างปี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อก่อสร้างสินทรัพย์ จึงมีผลกระทบต่อเงินสด ต้องนำไปบวกเพื่อแสดงกระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน ทั้งนี้ ให้ระบุรายการสินทรัพย์ที่จะต้องก่อสร้างตามวัตถุประสงค์ของเงินที่รับบริจาคด้วย

- **เงินสดจ่ายจากเงินบริจาคเพื่อก่อสร้างสินทรัพย์** หมายถึง เงินสดที่จ่ายจากเงินรับบริจาคเพื่อก่อสร้างสินทรัพย์ในระหว่างปี จึงมีผลกระทบต่อเงินสด ต้องนำไปหักเพื่อแสดงกระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน โดยแสดงตัวเลขไว้ในวงเล็บ ทั้งนี้ ให้ระบุรายการสินทรัพย์ที่ก่อสร้างตามวัตถุประสงค์ของเงินที่รับบริจาคด้วย

- **เงินสดจ่ายค่าใช้จ่ายรอดัตถบัญญัติ (เกี่ยวกับที่ดิน อาคารและอุปกรณ์)** หมายถึง เงินสดที่จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายรอดัตถบัญญัติในระหว่างปี เพื่อให้ได้ใช้ประโยชน์จากค่าใช้จ่ายนั้นในการดำเนินธุรกิจระยะยาว จึงมีผลกระทบต่อเงินสด ต้องนำไปหักเพื่อแสดงกระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน โดยแสดงตัวเลขไว้ในวงเล็บ ทั้งนี้ ให้ระบุรายการ เช่น เงินสดจ่ายค่าตกแต่งสำนักงานรอดัตถบัญญัติ เป็นต้น

เงินสดสุทธิได้มาจาก (ใช้ไปใน) กิจกรรมลงทุน หมายถึง การนำเงินสดที่ได้รับทั้งหมดภายใต้กิจกรรมลงทุนเปรียบเทียบกับเงินสดที่จ่ายไปทั้งหมด หากเงินสดที่ได้รับมีจำนวนมากกว่าเงินสดที่จ่ายไป แสดงว่าเป็นเงินสดสุทธิได้มาจากกิจกรรมลงทุน ในทางตรงกันข้ามหากเงินสดที่ได้รับมีจำนวนน้อยกว่าเงินสดที่จ่ายไป แสดงว่าเป็นเงินสดสุทธิ (ใช้ไปใน) กิจกรรมลงทุน ให้แสดงตัวเลขไว้ในวงเล็บ

กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน

หมายถึง กระแสเงินสดที่เกิดจากสหกรณ์จัดหาเงินทุนเพื่อนำไปใช้ในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์และการจ่ายชำระคืน ได้แก่ ทุนเรือนหุ้น เงินกู้ยืมทั้งระยะสั้นและระยะยาว เงินสะสมเจ้าหน้าที่ เงินรับฝาก เป็นต้น

- **เงินสดรับเงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร** หมายถึง เงินสดที่ได้รับจากการเบิกเกินบัญชีธนาคารในระหว่างปี จึงมีผลกระทบต่อเงินสด ต้องนำไปบวกเพื่อแสดงกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน

- **เงินสดจ่ายชำระหนี้เงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร** หมายถึง เงินสดที่จ่ายชำระหนี้เงินเบิกเกินบัญชีธนาคารในระหว่างปี จึงมีผลกระทบต่อเงินสด ต้องนำไปหักเพื่อแสดงกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน โดยแสดงตัวเลขไว้ในวงเล็บ

- **เงินสดรับเงินกู้ยืม** หมายถึง เงินสดที่ได้รับจากการกู้ยืมทั้งระยะสั้นและระยะยาวในระหว่างปี จึงมีผลกระทบต่อเงินสด ต้องนำไปบวกเพื่อแสดงกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน

- **เงินสดจ่ายชำระหนี้เงินกู้ยืม** หมายถึง เงินสดที่จ่ายชำระหนี้เงินกู้ยืมในระหว่างปี จึงมีผลกระทบต่อเงินสด ต้องนำไปหักเพื่อแสดงกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน โดยแสดงตัวเลขไว้ในวงเล็บ

- **เงินสดรับจากเงินรับฝาก** หมายถึง เงินสดที่ได้รับจากสมาชิก หรือสหกรณ์อื่นที่นำมาฝากไว้กับสหกรณ์ในระหว่างปี จึงมีผลกระทบต่อเงินสด ต้องนำไปบวกเพื่อแสดงกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน

- **เงินสดจ่ายคืนเงินรับฝาก** หมายถึง เงินสดที่จ่ายคืนให้กับสมาชิก หรือสหกรณ์อื่นที่นำมาฝากไว้กับสหกรณ์ในระหว่างปี จึงมีผลกระทบต่อเงินสด ต้องนำไปหักเพื่อแสดงกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน โดยแสดงตัวเลขไว้ในวงเล็บ

- **เงินสดรับเงินสะสมเจ้าหน้าที่** หมายถึง เงินสดที่ได้รับจากเงินสะสมของเจ้าหน้าที่ในระหว่างปี จึงมีผลกระทบต่อเงินสด ต้องนำไปบวกเพื่อแสดงกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน

- **เงินสดจ่ายคืนเงินสะสมเจ้าหน้าที่** หมายถึง เงินสดที่จ่ายคืนเงินสะสมให้กับเจ้าหน้าที่ในระหว่างปี จึงมีผลกระทบต่อเงินสด ต้องนำไปหักเพื่อแสดงกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน โดยแสดงตัวเลขไว้ในวงเล็บ

- **เงินสดจ่ายค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย** หมายถึง เงินสดที่จ่ายเป็นค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยในระหว่างปี จึงมีผลกระทบต่อเงินสด ต้องนำไปหักเพื่อแสดงกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน โดยแสดงตัวเลขไว้ในวงเล็บ
- **เงินสดจ่ายเงินปันผล** หมายถึง เงินสดที่จ่ายเป็นเงินปันผลให้แก่สมาชิกในระหว่างปี จึงมีผลกระทบต่อเงินสด ต้องนำไปหักเพื่อแสดงกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน โดยแสดงตัวเลขไว้ในวงเล็บ
- **เงินสดจ่ายเงินเฉลี่ยคืน** หมายถึง เงินสดที่จ่ายเป็นเงินเฉลี่ยคืนให้แก่สมาชิกในระหว่างปี จึงมีผลกระทบต่อเงินสด ต้องนำไปหักเพื่อแสดงกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน โดยแสดงตัวเลขไว้ในวงเล็บ
- **เงินสดจ่ายเงินโบนัสกรรมการและเจ้าหน้าที่** หมายถึง เงินสดที่จ่ายเป็นโบนัสกรรมการและเจ้าหน้าที่ในระหว่างปี จึงมีผลกระทบต่อเงินสด ต้องนำไปหักเพื่อแสดงกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน โดยแสดงตัวเลขไว้ในวงเล็บ
- **เงินสดรับจากทุนเรือนหุ้น** หมายถึง เงินสดที่ได้รับจากสมาชิกเป็นค่าหุ้นในระหว่างปี จึงมีผลกระทบต่อเงินสด ต้องนำไปบวกเพื่อแสดงกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน
- **เงินสดจ่ายคืนทุนเรือนหุ้น** หมายถึง เงินสดที่จ่ายคืนค่าหุ้นให้กับสมาชิกที่ได้รับอนุมัติให้ลาออกในระหว่างปี จึงมีผลกระทบต่อเงินสด ต้องนำไปหักเพื่อแสดงกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน โดยแสดงตัวเลขไว้ในวงเล็บ
- **เงินสดรับทุนสะสมตามระเบียบและข้อบังคับ** หมายถึง เงินสดที่ได้รับบริจาคสมทบเป็นทุนสะสมตามระเบียบและข้อบังคับในระหว่างปี จึงมีผลกระทบต่อเงินสด ต้องนำไปบวกเพื่อแสดงกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน ทั้งนี้ ให้ระบุรายการ เช่น เงินสดรับบริจาคสมทบทุนสาธารณประโยชน์ เป็นต้น
- **เงินสดจ่ายทุนสะสมตามระเบียบและข้อบังคับ** หมายถึง เงินสดที่จ่ายไปเพื่อใช้ตามวัตถุประสงค์ของทุนสะสมตามระเบียบและข้อบังคับในระหว่างปี จึงมีผลกระทบต่อเงินสด ต้องนำไปหักเพื่อแสดงกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน โดยแสดงตัวเลขไว้ในวงเล็บ ทั้งนี้ ให้ระบุรายการ เช่น เงินสดจ่ายจากทุนสาธารณประโยชน์ เป็นต้น

เงินสดสุทธิได้มาจาก (ใช้ไปใน) กิจกรรมจัดหาเงิน หมายถึง การนำเงินสดที่ได้รับทั้งหมดภายใต้กิจกรรมจัดหาเงินเปรียบเทียบกับเงินสดที่จ่ายไปทั้งหมดในกิจกรรมเดียวกัน หากเงินสดที่ได้รับมีจำนวนมากกว่าเงินสดที่จ่ายไป แสดงว่าเป็นเงินสดสุทธิได้มาจากกิจกรรมจัดหาเงิน ในทางตรงกันข้ามหากเงินสดที่ได้รับมีจำนวนน้อยกว่าเงินสดที่จ่ายไป แสดงว่าเป็นเงินสดสุทธิ (ใช้ไปใน) กิจกรรมจัดหาเงิน ให้แสดงตัวเลขไว้ในวงเล็บ

เงินสดสุทธิเพิ่มขึ้น (ลดลง) หมายถึง การนำยอดเงินสดสุทธิได้มาจาก (ใช้ไปใน) กิจกรรมดำเนินงาน กิจกรรมลงทุนและกิจกรรมจัดหาเงินมาบวกรวมเข้าด้วยกัน หากเงินสดรับ หรือเงินสดได้มาจากทุกกิจกรรมมีจำนวนมากกว่าเงินสดจ่าย หรือเงินสดใช้ไปในทุกกิจกรรม แสดงว่าสหกรณ์มีเงินสดสุทธิเพิ่มขึ้น ในทางตรงกันข้ามหากเงินสดรับ หรือเงินสดได้มาจากทุกกิจกรรมมีจำนวนน้อยกว่าเงินสดจ่าย หรือเงินสดใช้ไปในทุกกิจกรรม แสดงว่าสหกรณ์มีเงินสดสุทธิลดลง ให้แสดงตัวเลขไว้ในวงเล็บ

เงินสด ณ วันต้นปี หมายถึง เงินสด เงินฝากธนาคาร เงินฝากชุมชนสหกรณ์ เงินฝากสหกรณ์ คงเหลือ ณ วันต้นปี

เงินสด ณ วันสิ้นปี หมายถึง เงินสดสุทธิเพิ่มขึ้น (ลดลง) บวกกับเงินสด ณ วันต้นปี ซึ่งเท่ากับ เงินสด ณ วันสิ้นปีในงบแสดงฐานะการเงิน

สหกรณ์ออมทรัพย์.....จำกัด

หมายเหตุประกอบงบการเงิน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่.....

1. สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ
2. เงินสดและเงินฝากธนาคาร
3. เงินฝากสหกรณ์อื่น
4. เงินลงทุน
5. เงินให้กู้ยืม – สุทธิ
6. ลูกหนี้ – สุทธิ
7. ดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับ – สุทธิ
8. สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น
9. ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ – สุทธิ
10. สินทรัพย์ไม่มีตัวตน
11. สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น
12. เงินเบิกเกินบัญชีธนาคารและเงินกู้ยืมระยะสั้น
13. เงินรับฝาก
14. หนี้สินหมุนเวียนอื่น
15. เงินกู้ยืมระยะยาว
16. เจ้าหนี้ค่าเช่าซื้อสินทรัพย์
17. หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น
18. ทุนสะสมตามข้อบังคับ ระเบียบและอื่นๆ
19. กำไร (ขาดทุน) จากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น

ฯลฯ

(ตัวอย่างหมายเหตุประกอบงบการเงิน)

สหกรณ์ออมทรัพย์.....จำกัด

หมายเหตุประกอบงบการเงิน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่.....

1. สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

- สหกรณ์บันทึกบัญชีโดยใช้เกณฑ์คงค้าง
- สหกรณ์รับรู้รายได้ดอกเบี้ยตามเกณฑ์สัดส่วนของเวลา ส่วนจำนวนรายได้จะเท่ากับอัตราดอกเบี้ยคูณด้วยจำนวนเงินต้นที่ค้างชำระตามระยะเวลาที่กู้ยืม
- สหกรณ์ระงับการรับรู้รายได้ที่เกิดจากดอกเบี้ยเงินให้กู้ของลูกหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ตามเกณฑ์คงค้าง จำนวน.....บาท ซึ่งหากสหกรณ์รับรู้ดอกเบี้ยเงินให้กู้ของลูกหนี้ดังกล่าวแล้ว จะทำให้สหกรณ์มีกำไรสุทธิประจำปี จำนวน.....บาท
- สหกรณ์รับรู้รายได้ (ขาดทุน) จากการจำหน่ายเงินลงทุนชนิดเดียวกันเพียงบางส่วน โดยกำหนดให้คำนวณราคาตามบัญชีต่อหน่วยโดยวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก/หรือเข้าก่อนออกก่อน
- สหกรณ์รับรู้ผลขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์ หรือผลขาดทุนที่เกิดจากภัยธรรมชาติเป็นค่าใช้จ่ายในปีที่เกิดรายการ
- เงินลงทุนระยะสั้น/เงินลงทุนระยะยาวที่เป็นเงินลงทุนในหลักทรัพย์ที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาดแสดงด้วยราคาทุน สำหรับเงินลงทุนระยะสั้น/เงินลงทุนระยะยาวที่เป็นเงินลงทุนในหลักทรัพย์ที่อยู่ในความต้องการของตลาดแสดงด้วยมูลค่ายุติธรรม ทั้งนี้ สหกรณ์รับรู้การเปลี่ยนแปลงมูลค่าของเงินลงทุนเป็นกำไร (ขาดทุน) จากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น โดยแสดงเป็นรายการแยกต่างหากในส่วนทุนของสหกรณ์และจะรับรู้เป็นรายได้ หรือค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุนเมื่อสหกรณ์ได้จำหน่ายเงินลงทุนนั้น
- เงินลงทุนในตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนดแสดงด้วยราคาทุนตัดจำหน่าย (หมายถึง ราคาทุนของตราสารหนี้ที่ได้มาหรือโอนมาตั้งแต่เริ่มแรก หักเงินต้นที่จ่ายคืน และบวกหรือหักค่าตัดจำหน่ายสะสมของส่วนต่างระหว่างราคาทุนเริ่มแรกกับมูลค่าที่ตราไว้)
- สหกรณ์ตั้งค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญไว้ในจำนวนที่เพียงพอสำหรับการขาดทุนซึ่งอาจเกิดขึ้น โดยการพิจารณาลูกหนี้แต่ละรายที่ค้างอยู่ ณ วันสิ้นปี หรือ โดยวิธีคิดเป็นร้อยละของยอดลูกหนี้ ณ วันสิ้นปี หรือโดยคิดเป็นร้อยละของยอดลูกหนี้ ณ วันสิ้นปีตามอายุของหนี้ที่ค้างชำระของลูกหนี้แต่ละราย (กรณีสหกรณ์ไม่อยู่ในข่ายถือใช้ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการจัดชั้นคุณภาพลูกหนี้เงินกู้ และการเผื่อนี้สงสัยจะสูญ พ.ศ. 2544)
- สหกรณ์ตั้งค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการจัดชั้นคุณภาพลูกหนี้เงินกู้และการเผื่อนี้สงสัยจะสูญ พ.ศ. 2544
- สหกรณ์ตีราคาวัสดุคงเหลือ/ของใช้สิ้นเปลืองตามราคาทุน
- ค่าเสื่อมราคาอาคารและอุปกรณ์ คำนวณโดยวิธีเส้นตรงในอัตราที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด หรือโดยวิธีอัตราลดลงตามผลรวมจำนวนปี (Sum of the Years Digits Method) ซึ่งระยะเวลาที่ตัดจ่ายเป็นไปตามที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด ทั้งนี้ ยกเว้นที่ดิน

- สหกรณ์บันทึก..... (ระบุประเภทสินทรัพย์) ที่จัดหาด้วยเงินรับบริจาค/เงินอุดหนุนจาก.....ไว้ในบัญชีที่ดินอาคาร สิ่งปลูกสร้างและค่านวนค่าเสื่อมราคาโดยวิธี.....ตามอัตราที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด ยกเว้นที่ดิน
- สิทธิการเช่า หรือสิทธิการใช้ประโยชน์ใน.....(ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์) ตัดจ่ายตามอายุการใช้สิทธิที่ได้รับ/อายุการให้ประโยชน์
- สิทธิในการใช้ซอฟต์แวร์ต่างๆ ตัดจ่ายตามระยะเวลาของอายุการใช้งาน หรือตามการเปลี่ยนแปลงการใช้ซอฟต์แวร์ใหม่
- ที่ดินที่สหกรณ์ได้รับแทนการชำระหนี้ บันทึกบัญชีด้วยมูลค่ายุติธรรม
- ค่าใช้จ่ายรอกการตัดบัญชี ตัดจ่ายเป็นรายปีระยะเวลา.....ปี
- ค่าซ่อมบำรุง ค่าซ่อมแซม รวมทั้งการซื้อมาเปลี่ยนแทนสำหรับสินทรัพย์รายการย่อยๆ ถือเป็นค่าใช้จ่ายหักจากรายได้ การต่อเติม หรือเพิ่มเติมอาคารละอุปกรณ์รายใหญ่ๆ ถือเป็นราคาทุนของสินทรัพย์
- สหกรณ์ได้ก่อสร้างอาคาร โดยใช้นโยบายถือค่าดอกเบี้ยที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาเงินมาเพื่อสร้างอาคารเป็นราคาทุนของอาคาร และสหกรณ์จะหยุดคิดดอกเบี้ยเป็นราคาทุนเมื่ออาคารพร้อมใช้งาน
- เงินสดในงบกระแสเงินสด หมายถึง เงินสดในมือ เงินฝากธนาคารทุกประเภทและเงินฝากสหกรณ์อื่นทุกประเภท ทั้งนี้ รวมถึงเงินฝากธนาคารและเงินฝากสหกรณ์อื่นที่นำไปเป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันหนี้สินด้วย

ฯลฯ

2. เงินสดและเงินฝากธนาคาร ประกอบด้วย

	<u>ปี 25.....</u>	<u>ปี 25.....</u>
	<u>บาท</u>	<u>บาท</u>
เงินสด	.....	.....
เงินฝากธนาคาร		
กระแสรายวัน	.....	.....
ออมทรัพย์	.....	.....
ประจำ	.....	.....
บัตรเงินฝาก	.....	.....
สลากออมสิน	.....	.....
สลากทวีสิน/สลากอื่น	.....	.....
รวม	<u>.....</u>	<u>.....</u>

ข้อผูกพัน

เงินฝากธนาคาร.....จำกัด ประเภท.....บัญชีเลขที่.....
 จำนวนเงิน.....บาท สหกรณ์ได้นำไปค้ำประกัน.....
 ในวงเงิน.....บาท

(กรณีที่สหกรณ์นำบัตรเงินฝากและ/หรือสลากไปค้ำประกันให้เปิดเผยเพิ่มเติมด้วย)

3. เงินฝากสหกรณ์อื่น ประกอบด้วย

	<u>ปี 25.....</u>	<u>ปี 25.....</u>
	<u>บาท</u>	<u>บาท</u>
ชุมนุมสหกรณ์.....	.....	.....
สหกรณ์.....	.....	.....
สหกรณ์.....	.....	.....
รวม	<u>.....</u>	<u>.....</u>

เงินฝากสหกรณ์อื่นข้างต้น แยกเป็นเงินฝากประเภทออมทรัพย์.....บาท
 ประเภทออมทรัพย์พิเศษ.....บาท และประเภทประจำ.....บาท

4. เงินลงทุน ประกอบด้วย

	<u>ปี 25.....</u>	<u>ปี 25.....</u>
	<u>บาท</u>	<u>บาท</u>
	<u>ราคาทุน/ ราคาทุน มูลค่ายุติธรรม</u>	<u>ราคาทุน/ ราคาทุน มูลค่ายุติธรรม</u>
	<u>ตัดจำหน่าย</u>	<u>ตัดจำหน่าย</u>
<u>เงินลงทุนระยะสั้น</u>		
<u>เงินลงทุนที่อยู่ในความต้องการของตลาด</u>		
พันธบัตร	.....	.....
.....	.....	.....
หุ้นกู้	.....	.....
.....	.....	.....
หุ้นทุน	.....	.....
.....	<u>.....</u>	<u>.....</u>
รวม	.....	.....
<u>บวก (หัก) ค่าเผื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุน</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>
รวม	<u>.....</u>	<u>.....</u>

	ปี 25.....		ปี 25.....	
	บาท		บาท	
	มูลค่ายุติธรรม	ราคาทุน/ ราคาทุน/ ตัดจำหน่าย	มูลค่ายุติธรรม	ราคาทุน/ ราคาทุน/ ตัดจำหน่าย
<u>เงินลงทุนที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาด</u>				
-		.....		.....
-		.....		.....
-		.....		.....
รวม		.....		.....
รวมเงินลงทุนระยะสั้น		.....		.....
<u>เงินลงทุนระยะยาว</u>				
<u>เงินลงทุนที่อยู่ในความต้องการของตลาด</u>				
พันธบัตร		.....		.....
.....		.....		.....
หุ้นกู้		.....		.....
.....		.....		.....
หุ้นทุน		.....		.....
.....		.....		.....
รวม		.....		.....
บวก (หัก) ค่าเผื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุน		.....		.....
รวม		.....		.....
<u>เงินลงทุนที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาด</u>				
- หุ้นชุมชนุมนุสสาหกรรม/สสาหกรรมอื่น (ระบุรายการ)		.....		.....
-		.....		.....
-		.....		.....
-		.....		.....
รวม		.....		.....
รวมเงินลงทุนระยะยาว		.....		.....

5. เงินให้กู้ยืม - สุทธิ ประกอบด้วย

	ปี 25.....		ปี 25.....	
	บาท		บาท	
	<u>ระยะสั้น</u>	<u>ระยะยาว</u>	<u>ระยะสั้น</u>	<u>ระยะยาว</u>
เงินให้กู้ยืม - ปกติ				
เงินให้กู้แก่สหกรณ์	.....	.....	.....	.....
ลูกหนี้เงินกู้ฉุกเฉิน	.....	.....	.....	.....
ลูกหนี้เงินกู้สามัญ	.....	.....	.....	.....
ลูกหนี้เงินกู้พิเศษ	.....	.....	.....	.....
.....	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>
รวมเงินให้กู้ยืม - ปกติ	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>
เงินให้กู้ยืม - ไม่ก่อให้เกิดรายได้				
เงินให้กู้แก่สหกรณ์	.....	.....	.....	.....
ลูกหนี้เงินกู้ฉุกเฉิน	.....	.....	.....	.....
ลูกหนี้เงินกู้สามัญ	.....	.....	.....	.....
ลูกหนี้เงินกู้พิเศษ	.....	.....	.....	.....
.....	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>
รวมเงินให้กู้ยืม - ไม่ก่อให้เกิดรายได้	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>
รวมเงินให้กู้ยืม	.....	.....	.....	.....
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	.....	.....	.....	.....
ค่าเผื่อลูกหนี้ตลาดเคลื่อน	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>
เงินให้กู้ยืม - สุทธิ	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>
ณ วันที่	ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ แยกเป็น.....			
.....	.....			
.....	.....			
ค่าเผื่อลูกหนี้ตลาดเคลื่อน แยกเป็น.....	.....			
.....	.....			

6. ลูกหนี้ - สุทธิ ประกอบด้วย

	ปี 25.....		ปี 25.....	
	บาท		บาท	
	<u>ระยะสั้น</u>	<u>ระยะยาว</u>	<u>ระยะสั้น</u>	<u>ระยะยาว</u>
ลูกหนี้ระหว่างดำเนินคดี	.....	.....	.....	.....
ลูกหนี้ตามคำพิพากษา	.....	.....	.....	.....
.....	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>
รวม	.....	.....	.....	.....
<u>หัก</u> ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	.....	.....	.....	.....
ค่าเผื่อลูกหนี้คลาดเคลื่อน	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>
ลูกหนี้ - สุทธิ	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>

ณ วันที่ .....ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ แยกเป็น.....

.....

ค่าเผื่อลูกหนี้คลาดเคลื่อน แยกเป็น.....

7. ดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับ - สุทธิ ประกอบด้วย

	ปี 25.....	ปี 25.....
	บาท	บาท
ดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับ - สมาชิก	.....	.....
ดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับ - สหกรณ์อื่น	<u>.....</u>	<u>.....</u>
รวม	.....	.....
<u>หัก</u> ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	<u>.....</u>	<u>.....</u>
ดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับ - สุทธิ	<u>.....</u>	<u>.....</u>

8. สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น ประกอบด้วย

	ปี 25.....	ปี 25.....
	บาท	บาท
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	<u>.....</u>	<u>.....</u>
รวม	<u>.....</u>	<u>.....</u>

9. ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ - สุทธิ ประกอบด้วย

	<u>ปี 25.....</u>	<u>ปี 25.....</u>
	<u>บาท</u>	<u>บาท</u>
ที่ดิน	.....	.....
อาคารและสิ่งปลูกสร้าง	.....	.....
ยานพาหนะ	.....	.....
เครื่องใช้สำนักงาน	.....	.....
.....	.....	.....
.....	<u>.....</u>	<u>.....</u>
รวม	.....	.....
<u>หัก</u> ค่าเสื่อมราคาสะสม	<u>.....</u>	<u>.....</u>
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ - สุทธิ	<u>.....</u>	<u>.....</u>

ค่าเสื่อมราคาสะสม แยกเป็น ค่าเสื่อมราคาสะสมอาคารและสิ่งปลูกสร้าง จำนวนเงิน.....บาท
 ค่าเสื่อมราคาสะสมยานพาหนะ จำนวนเงิน.....บาท ค่าเสื่อมราคาเครื่องใช้สำนักงาน จำนวนเงิน.....บาท
 สหกรณ์ซื้อ.....ตามสัญญาผ่อนชำระ/เช่าซื้อ ในราคา.....บาท
 แยกเป็นราคาของสินทรัพย์.....บาท และดอกเบี้ยเช่าซื้อ.....บาท โดยสหกรณ์
 จะต้องผ่อนชำระเดือนละ.....บาท เป็นเวลา.....งวด เริ่มผ่อนชำระตั้งแต่วันที่.....
 และต้องผ่อนชำระให้เสร็จสิ้นภายในวันที่.....ระหว่างปี.....สหกรณ์ได้ชำระเงินค่างวดไปแล้ว
 เป็นจำนวน.....งวด เป็นเงิน.....บาท

(หมายเหตุเพิ่มเติมในส่วนล่างให้ใช้ในกรณีสหกรณ์ซื้อที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ด้วยวิธีการ
 ผ่อนชำระ/เช่าซื้อ)

(กรณีมีการเปลี่ยนแปลงการตีราคาสินทรัพย์ และกรณีมีภาระผูกพันในที่ดิน อาคารและ
 อุปกรณ์ ให้เปิดเผยไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินด้วย)

(กรณีสหกรณ์ใช้วิธีการบันทึกบัญชีค่าเสื่อมราคาลดยอดสินทรัพย์โดยตรง ให้เปิดเผยโดยแสดง
 มูลค่าสินทรัพย์ด้วยราคาตามบัญชี)

10. สินทรัพย์ไม่มีตัวตน ประกอบด้วย

	<u>ปี 25...</u>	<u>ปี 25...</u>
	<u>บาท</u>	<u>บาท</u>
สิทธิการเช่า	.....	.....
สิทธิการใช้ประโยชน์	.....	.....
สิทธิการใช้ซอฟต์แวร์	.....	.....
ซอฟต์แวร์	.....	.....
.....	<u>.....</u>	<u>.....</u>
รวม	<u>.....</u>	<u>.....</u>

11. สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น ประกอบด้วย

	<u>ปี 25.....</u>	<u>ปี 25.....</u>
	<u>บาท</u>	<u>บาท</u>
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	<u>.....</u>	<u>.....</u>
รวม	<u>.....</u>	<u>.....</u>

12. เงินเบิกเกินบัญชีธนาคารและเงินกู้ยืมระยะสั้น ประกอบด้วย

	<u>ปี 25.....</u>	<u>ปี 25.....</u>
	<u>บาท</u>	<u>บาท</u>
เงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร	.....	.....
เงินกู้ยืมระยะสั้น	<u>.....</u>	<u>.....</u>
รวม	<u>.....</u>	<u>.....</u>

ในปี..... สหกรณ์มีวงเงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร..... จำนวน.....บาท
 อัตราดอกเบี้ยร้อยละ.....ต่อปี โดยมี.....เป็นหลักประกัน
 เงินกู้ยืมจาก..... จำนวน.....บาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ..... ต่อปี
 โดยมี.....เป็นหลักประกัน

13. เงินรับฝาก ประกอบด้วย

	<u>ปี 25...</u>	<u>ปี 25...</u>
	<u>บาท</u>	<u>บาท</u>
เงินรับฝาก – สมาชิก		
เงินรับฝากออมทรัพย์	.....	.....
เงินรับฝากออมทรัพย์พิเศษ	.....	.....
เงินรับฝากประจำ	.....	.....
.....	.....	.....
รวม	<u>.....</u>	<u>.....</u>
เงินรับฝาก – สหกรณ์อื่น		
เงินรับฝากออมทรัพย์	.....	.....
เงินรับฝากออมทรัพย์พิเศษ	.....	.....
เงินรับฝากประจำ	.....	.....
.....	.....	.....
รวม	<u>.....</u>	<u>.....</u>
รวมเงินรับฝาก	<u>.....</u>	<u>.....</u>

14. หนี้สินหมุนเวียนอื่น ประกอบด้วย

	<u>ปี 25.....</u>	<u>ปี 25.....</u>
	<u>บาท</u>	<u>บาท</u>
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
รวม	<u>.....</u>	<u>.....</u>

15. เงินกู้ยืมระยะยาว ประกอบด้วย

	ปี 25.....		ปี 25.....	
	บาท		บาท	
	ถึงกำหนดชำระ		ถึงกำหนดชำระ	
	ภายใน 1 ปี	เกิน 1 ปี	ภายใน 1 ปี	เกิน 1 ปี
.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....
รวม	.....	.....	.....	.....

ระหว่างปีสหกรณ์กู้ยืมเงินจาก.....จำนวน.....บาท
อัตราดอกเบี้ยร้อยละ.....ต่อปี ชำระคืน.....งวด ๆ ละ.....บาท วันเริ่มชำระหนี้
.....กำหนดชำระเสร็จสิ้นภายใน.....โดยมี.....เป็นหลักประกัน / ค้ำประกัน
(กรณีมีเงื่อนไข หรือข้อจำกัดในการกู้ยืม ให้เปิดเผยสาระสำคัญและภาระผูกพันที่กำหนดไว้ใน
สัญญาให้ชัดเจน)

16. เจ้าหนี้ค่าเช่าซื้อสินทรัพย์

	ปี 25...		ปี 25...	
	บาท		บาท	
	ถึงกำหนดชำระ		ถึงกำหนดชำระ	
	ภายใน 1 ปี	เกิน 1 ปี	ภายใน 1 ปี	เกิน 1 ปี
.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....
รวม	.....	.....	.....	.....

17. หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น ประกอบด้วย

	ปี 25.....	ปี 25.....
	บาท	บาท
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
รวม	.....	.....

18. ทุนสะสมตามข้อบังคับ ระเบียบและอื่น ๆ ประกอบด้วย

	ปี 25.....	ปี 25.....
	บาท	บาท
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
รวม	.....	.....

19. กำไร (ขาดทุน) จากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น

	ปี 25.....	ปี 25.....
	บาท	บาท
ยอดยกมาต้นงวด	.....	.....
การเปลี่ยนแปลงในระหว่างงวด	.....	.....
ยอดคงเหลือปลายงวด	.....	.....

20. กำไร (ขาดทุน) สุทธิประจำปี

.....

.....

21. การดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องของสหกรณ์

.....

.....

22. เหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นหลังวันที่ในงบการเงินแต่ก่อนวันที่ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นต่องบการเงิน

.....

.....

23. เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในภายหน้า

.....

.....

คำอธิบายรายการในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงิน ซึ่งจัดทำขึ้นเพื่อแสดงข้อมูลเกี่ยวกับเกณฑ์การวัดค่าในการจัดทำงบการเงิน นโยบายการบัญชี ขยายความรายการในงบการเงิน รวมทั้งเปิดเผยข้อมูลอื่นที่ไม่ได้แสดงไว้ในงบการเงิน แต่เป็นข้อมูลที่จำเป็นเพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินทราบ รวมถึงแจ้งให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลง หรือสถานการณ์ที่ไม่ปกติและเปิดเผยเหตุการณ์หลังวันที่ในงบการเงิน

เรื่องที่ควรแสดงเป็นหมายเหตุประกอบงบการเงิน ได้แก่

1. เกณฑ์การวัดค่าในการจัดทำงบการเงิน เป็นการเปิดเผยให้ทราบว่าสหกรณ์ใช้เกณฑ์ใดในการวัดค่ารายการต่างๆ ในงบการเงิน เช่น ใช้ราคาทุนเดิม ราคาทุนปัจจุบัน มูลค่าสุทธิที่จะได้รับ มูลค่ายุติธรรม หรือมูลค่าปัจจุบัน โดยเปิดเผยให้ทราบว่าสินทรัพย์และหนี้สินแต่ละประเภทใช้เกณฑ์ใดในการวัดค่า

2. นโยบายการบัญชี หมายถึง หลักการบัญชี หรือวิธีการบัญชีซึ่งสหกรณ์ถือปฏิบัติในการจัดทำบัญชีและงบการเงินของสหกรณ์ ซึ่งการเปิดเผยนโยบายการบัญชีไม่ควรให้ซ้ำซ้อนกับรายละเอียดต่างๆ ที่ได้แสดงไว้เป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินแล้ว แต่ควรอ้างอิงถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกัน ทั้งนี้ ควรระบุให้ทราบถึงมาตรฐานการบัญชีที่สหกรณ์ถือปฏิบัติอยู่ด้วย

ตัวอย่างนโยบายการบัญชีที่ควรเปิดเผย

- วิธีการรับรู้รายได้
- วิธีการรับรู้ค่าใช้จ่าย
- การตีราคาเงินลงทุน
- ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สงสัยจะสูญ
- การตีราคาสินทรัพย์รอการขาย
- การบัญชีเกี่ยวกับสินทรัพย์ที่เสื่อมราคาได้และวิธีการคิดค่าเสื่อมราคา
- สินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตนและวิธีการบัญชี หรือการตัดจ่ายที่เกี่ยวข้อง
- ต้นทุนการกู้ยืมที่รวมเป็นราคาทุนของสินทรัพย์

ฯลฯ

3. ข้อมูลเพิ่มเติมอื่นๆ เช่น

3.1 ข้อมูลเกี่ยวกับการขยายความรายการในงบการเงิน

3.2 เหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นหลังวันที่ในงบการเงินแต่ก่อนวันที่ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นต่องบการเงิน ซึ่งเหตุการณ์นั้นอาจมีผลกระทบต่องบการเงิน ให้เปิดเผยโดยสรุปลักษณะของเหตุการณ์และประมาณการผลกระทบทางการเงินที่อาจเกิดจากเหตุการณ์ดังกล่าว หรือข้อเท็จจริงหากไม่สามารถประมาณผลกระทบได้

3.3 ประมาณการหนี้สิน หนี้สินที่อาจเกิดขึ้นและสินทรัพย์ที่อาจเกิดขึ้น เช่น สหกรณ์อยู่ในระหว่างดำเนินการฟ้องร้อง หรือถูกฟ้องร้องดำเนินคดี ซึ่งสหกรณ์อาจต้องชดเชยค่าเสียหายหรือได้รับชดเชย ให้เปิดเผยโดยสรุปลักษณะของหนี้สิน หรือสินทรัพย์ที่อาจเกิดขึ้นแต่ละประเภทและประมาณการผลกระทบทางการเงิน

แนวทางการจัดทำหมายเหตุประกอบงบการเงินตามตัวอย่าง

1. **สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ** ให้เปิดเผยหลักการบัญชีและวิธีการบัญชีที่สหกรณ์ถือปฏิบัติในการจัดทำบัญชีและงบการเงิน รวมทั้งเปิดเผยเกณฑ์การวัดค่าในการจัดทำงบการเงินด้วย

ทั้งนี้ จากตัวอย่างให้เลือกเปิดเผยข้อมูลเฉพาะส่วนที่สหกรณ์ถือปฏิบัติ รายการใดที่ไม่เกี่ยวข้อง หรือไม่ให้ตัดออก นอกจากนี้ กรณีที่สหกรณ์ถือปฏิบัตินอกเหนือจากแนวทางตามตัวอย่าง ให้เปิดเผยหลักและวิธีการตามที่สหกรณ์ถือปฏิบัติจริงเพิ่มเติมด้วย

2. **เงินสดและเงินฝากธนาคาร** ให้เปิดเผยรายละเอียดเงินสดและเงินฝากธนาคารตามที่ปรากฏในงบแสดงฐานะการเงิน โดยแยกออกเป็น 2 ส่วน คือ

- **เงินสด** ให้เปิดเผยจำนวนเงินสดคงเหลือในวันสิ้นปีทางบัญชี

- **เงินฝากธนาคาร** ให้เปิดเผยจำนวนเงินฝากธนาคารคงเหลือในวันสิ้นปีทางบัญชี โดยแยกแสดงรายการเป็นยอดรวมของเงินฝากธนาคารแต่ละประเภท คือ กระแสรายวัน ออมทรัพย์และประจำ

อนึ่ง กรณีที่เงินฝากประเภทกระแสรายวันมียอดคงเหลือทางด้านเครดิต โดยไม่มีการทำสัญญาเบิกเกินบัญชีธนาคาร ให้นำไปหักลบกับเงินฝากประเภทกระแสรายวันบัญชีอื่นที่มียอดคงเหลือด้านเดบิต หากยอดรวมบัญชีเงินฝากประเภทกระแสรายวันยังมียอดคงเหลือทางด้านเครดิต ให้แสดงจำนวนเงินในวงเล็บ ซึ่งเป็นผลให้ต้องนำมาหักลบกลับกับเงินสดและเงินฝากธนาคารเพื่อแสดงยอดรวม นอกจากนี้ ให้เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับกรณีดังกล่าวไว้ก่อนการเปิดเผยเกี่ยวกับข้อมูลผูกพันในเงินฝากธนาคาร (ถ้ามี)

ในกรณีที่สหกรณ์ทำความตกลงกับธนาคารให้มีการโอนเงินจากบัญชีเงินฝากธนาคารประเภทออมทรัพย์ไปยังบัญชีเงินฝากธนาคารประเภทกระแสรายวัน เมื่อมีการนำเช็คที่สหกรณ์ส่งจ่ายมาขึ้นเงินในแต่ละวัน หากในวันสิ้นปีทางบัญชีเงินฝากกระแสรายวันมียอดคงเหลือด้านเครดิต (ยอดเงินเบิกเกินบัญชี) ให้จัดทำรายการปรับปรุงในวันสิ้นปี โดยโอนยอดเงินฝากออมทรัพย์ไปบัญชีเงินฝากกระแสรายวัน เพื่อให้ยอดคงเหลือในบัญชีเงินฝากกระแสรายวันมียอดคงเหลือเท่ากับจำนวนเงินขั้นต่ำที่ธนาคารกำหนด

บัตรเงินฝาก สลากออมสิน สลากทวีสินและสลากอื่นๆ ที่ออกโดยธนาคารและสถาบันการเงิน ให้เปิดเผยจำนวนคงเหลือในวันสิ้นปีทางบัญชี โดยแสดงในหมายเหตุประกอบงบการเงิน หัวข้อเงินสดและเงินฝากธนาคาร เป็นรายการต่อจากเงินฝากประเภทประจำ

ทั้งนี้ ให้เปิดเผยข้อมูลผูกพันในเงินฝากธนาคาร โดยแยกเป็นแต่ละบัญชีเงินฝากตามแนวทางในตัวอย่างไว้ตอนท้ายของหัวข้อนี้ กรณีที่นำบัตรเงินฝากและ/หรือสลากไปค้ำประกันให้เปิดเผยเพิ่มเติมด้วย

อนึ่ง กรณีสหกรณ์มีเงินสดขาดบัญชี ให้เปิดเผยข้อมูลด้วยว่าสหกรณ์ได้มีการดำเนินการไปอย่างไรกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยเพิ่มเติมหัวข้อเงินสดขาดบัญชีเป็นอีกหมายเหตุหนึ่ง

3. **เงินฝากสหกรณ์อื่น** ให้เปิดเผยรายละเอียดเงินฝากสหกรณ์อื่นคงเหลือในวันสิ้นปีทางบัญชีตามที่ปรากฏในงบแสดงฐานะการเงิน โดยแยกแสดงเงินฝากสหกรณ์อื่นแต่ละรายการตามแนวทางในตัวอย่าง พร้อมทั้งแสดงยอดรวม ทั้งนี้ ให้เปิดเผยข้อมูลจำนวนเงินฝากสหกรณ์อื่นแต่ละประเภท คือ ประเภทออมทรัพย์ ออมทรัพย์พิเศษและประจำไว้ตอนท้ายของหัวข้อนี้

กรณีมีเงินฝากชุมนุมสหกรณ์ หรือสหกรณ์อื่นเพียง 1 แห่ง และมีเงินฝากประเภทเดียว ไม่ต้องจัดทำหมายเหตุประกอบงบการเงิน ให้ใช้รายการ “เงินฝากชุมนุมสหกรณ์ - (ระบุประเภทเงินฝาก)” หรือ “เงินฝากสหกรณ์..... - (ระบุประเภทเงินฝาก)” แทนที่รายการ “เงินฝากสหกรณ์อื่น”

4. เงินลงทุน ให้เปิดเผยรายละเอียดเงินลงทุนระยะสั้นและเงินลงทุนระยะยาวคงเหลือในวันสิ้นปีทางบัญชีตามที่ปรากฏในงบแสดงฐานะการเงิน โดยแยกเป็นประเภทเงินลงทุนที่อยู่ในความต้องการของตลาดหลักทรัพย์และเงินลงทุนที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาดหลักทรัพย์

กรณีเงินลงทุนที่อยู่ในความต้องการของตลาด ให้แสดงรายการแยกเป็นพันธบัตร หุ้นกู้และหุ้นทุน โดยเปิดเผยมูลค่ายุติธรรมและราคาทุน หรือราคาทุนตัดจำหน่าย กรณีเป็นเงินลงทุนในตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด พร้อมทั้งแสดงยอดรวมราคาทุน บวก หรือหักด้วยค่าเผื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุน (ส่วนต่างระหว่างราคาทุนกับมูลค่ายุติธรรม) กรณีเงินลงทุนที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาดให้เปิดเผยราคาทุน

5. เงินให้กู้ยืม - สุทธิ ให้เปิดเผยรายละเอียดเงินให้กู้ยืมระยะสั้นและเงินให้กู้ยืมระยะยาวคงเหลือในวันสิ้นปีทางบัญชีตามที่ปรากฏในงบแสดงฐานะการเงิน โดยแยกเป็นเงินให้กู้ยืมปกติและเงินให้กู้ยืมไม่ก่อให้เกิดรายได้ แสดงรายการเงินให้กู้ยืมแต่ละประเภท คือ เงินให้กู้แก่สหกรณ์ ลูกหนี้เงินกู้ฉุกเฉิน สามัญ และกู้พิเศษ แยกเป็นระยะสั้นและระยะยาว พร้อมทั้งแสดงยอดรวม หักด้วยค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญและค่าเผื่อลูกหนี้คลาดเคลื่อน ยอดคงเหลือเป็นเงินให้กู้ยืมระยะสั้น - สุทธิ และเงินให้กู้ยืมระยะยาว - สุทธิ ทั้งนี้ ให้เปิดเผยข้อมูลจำนวนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญและค่าเผื่อหนี้คลาดเคลื่อนของเงินให้กู้ยืมแต่ละประเภทไว้ตอนท้ายของหัวข้อนี้ กรณีที่ไม่มีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญและค่าเผื่อหนี้คลาดเคลื่อนให้ตัดคำว่า “สุทธิ” ออก

6. ลูกหนี้ - สุทธิ ให้เปิดเผยรายละเอียดลูกหนี้ระยะสั้นและลูกหนี้ระยะยาวคงเหลือในวันสิ้นปีทางบัญชีตามที่ปรากฏในงบแสดงฐานะการเงิน โดยแสดงรายการลูกหนี้แต่ละประเภท คือ ลูกหนี้ระหว่างดำเนินคดี ลูกหนี้ตามคำพิพากษาและลูกหนี้อื่นๆ แยกเป็นระยะสั้นและระยะยาว พร้อมทั้งแสดงยอดรวม หักด้วยค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญและค่าเผื่อลูกหนี้คลาดเคลื่อน ยอดคงเหลือเป็นลูกหนี้ระยะสั้น - สุทธิ และลูกหนี้ระยะยาว - สุทธิ ทั้งนี้ ให้เปิดเผยข้อมูลจำนวนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญและค่าเผื่อหนี้คลาดเคลื่อนของลูกหนี้แต่ละประเภทไว้ตอนท้ายของหัวข้อนี้ กรณีที่ไม่มีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญและค่าเผื่อหนี้คลาดเคลื่อนให้ตัดคำว่า “สุทธิ” ออก

กรณีลูกหนี้อื่นๆ รายการใดมีจำนวนเงินตั้งแต่น้อยละ 10 ของลูกหนี้ทั้งสิ้น ในหมายเหตุประกอบงบการเงินให้แสดงรายการลูกหนี้ขึ้นไว้เป็นเอกเทศ โดยระบุชื่อและเรียงลำดับก่อนรายการลูกหนี้อื่นๆ

7. ดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับ - สุทธิ ให้เปิดเผยรายละเอียดดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับในวันสิ้นปีทางบัญชีตามที่ปรากฏในงบแสดงฐานะการเงิน โดยแสดงรายการแยกเป็นดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับสมาชิกและดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับสหกรณ์อื่น พร้อมทั้งแสดงยอดรวม หักด้วยค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ยอดคงเหลือเป็นดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับ - สุทธิ กรณีที่ไม่มีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญให้ตัดคำว่า “สุทธิ” ออก

8. สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น ให้เปิดเผยส่วนประกอบของรายการสินทรัพย์หมุนเวียนอื่นตามที่ปรากฏในงบแสดงฐานะการเงิน เช่น รายได้ค้างรับ ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า เงินรอเรียกคืน เป็นต้น ซึ่งรายการที่เปิดเผยแต่ละรายการจะมีจำนวนเงินต่ำกว่าร้อยละ 5 ของสินทรัพย์หมุนเวียนทั้งสิ้น พร้อมทั้งแสดงยอดรวม

9. ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ - สุทธิ ให้เปิดเผยรายละเอียดที่ดิน อาคารและอุปกรณ์คงเหลือในวันสิ้นปีทางบัญชีตามที่ปรากฏในงบแสดงฐานะการเงิน โดยแสดงแยกเป็นแต่ละรายการ คือ ที่ดิน อาคารและสิ่งปลูกสร้าง ยานพาหนะ เครื่องใช้สำนักงาน พร้อมทั้งแสดงยอดรวม หักด้วยค่าเสื่อมราคาสะสม ยอดคงเหลือเป็นที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ - สุทธิ กรณีสหกรณ์ใช้วิธีการบันทึกบัญชีค่าเสื่อมราคาลดยอดสินทรัพย์โดยตรง ให้เปิดเผยโดยแสดงมูลค่าสินทรัพย์ด้วยราคาตามบัญชี

● กรณีมีการเปลี่ยนแปลงการตีราคาสินทรัพย์ ให้เปิดเผยว่าทำโดยผู้ประเมินราคาอิสระที่มีความเชี่ยวชาญและเชื่อถือได้หรือไม่ หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการตีราคาและให้จัดทำหมายเหตุประกอบงบการเงิน เพื่อแสดงมูลค่าที่เปลี่ยนแปลง ดังนี้

สภรณ์ที่บันทึกค่าเสื่อมราคาในบัญชีค่าเสื่อมราคาสะสม

ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ – สุทธิ ประกอบด้วย

	<u>ปี 25.....</u>	<u>ปี 25.....</u>
	<u>บาท</u>	<u>บาท</u>
ที่ดิน		
ราคาทุนเดิม	.....	.....
ส่วนที่ตีราคาเพิ่ม (ระบุปีที่ตีราคาเพิ่ม)	.....	.....
	.....	.....
อาคารและสิ่งปลูกสร้าง		
ราคาทุนเดิม	.....	.....
ส่วนที่ตีราคาเพิ่ม (ระบุปีที่ตีราคาเพิ่ม)	.....	.....
	.....	.....
ยานพาหนะ		
ราคาทุนเดิม	.....	.....
ส่วนที่ตีราคาเพิ่ม (ระบุปีที่ตีราคาเพิ่ม)	.....	.....
	.....	.....
เครื่องใช้สำนักงาน		
ราคาทุนเดิม	.....	.....
ส่วนที่ตีราคาเพิ่ม (ระบุปีที่ตีราคาเพิ่ม)	.....	.....
	.....	.....
รวม	.....	.....
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสมอาคารและอุปกรณ์	.....	.....
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ – สุทธิ	.....	.....

(ราคาทุนเดิม หมายถึง มูลค่าของสินทรัพย์ ณ เวลาที่ซื้อ หรือสร้างสินทรัพย์นั้น ส่วนที่ตีราคาเพิ่ม หมายถึง จำนวนเงินที่ตีราคาเพิ่ม)

สภรณ์ที่หักค่าเสื่อมราคาโดยตรงในบัญชีสินทรัพย์ ให้เปลี่ยนรายการราคาทุนเดิมเป็นราคาตามบัญชี ซึ่งราคาตามบัญชี หมายถึง ราคาทุนเดิม หักด้วยค่าเสื่อมราคาสะสม ส่วนที่ตีราคาเพิ่มสุทธิ หมายถึง จำนวนเงินที่ตีราคาเพิ่ม หักด้วยค่าเสื่อมราคาสะสม

..... ฯลฯ.....

เครื่องใช้สำนักงาน		
ราคาตามบัญชี	.....	.....
ส่วนที่ตีราคาเพิ่มสุทธิ (ระบุปีที่ตีราคาเพิ่ม)	.....	.....
	.....	.....
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ – สุทธิ	.....	.....

- กรณีสหกรณ์มีสินทรัพย์ระหว่างก่อสร้าง เช่น สำนักงานระหว่างก่อสร้าง งานระหว่างก่อสร้าง เป็นต้น ในหมายเหตุประกอบงบการเงินให้แสดงรายการเป็นเอกเทศ โดยไม่ต้องคิดค่าเสื่อมราคา แต่ให้นำรายจ่ายเพื่อการก่อสร้างและดอกเบี้ยเงินกู้ที่เกิดขึ้นในระหว่างการก่อสร้าง (ดอกเบี้ยเงินกู้ที่กู้มาเพื่อนำมาสร้างสินทรัพย์นั้น) รวมเข้าเป็นราคาทุนของสินทรัพย์ที่ก่อสร้างนั้น และเมื่อการก่อสร้างเสร็จสิ้น หรือพร้อมจะใช้งานได้แล้ว ให้โอนเป็นบัญชีสินทรัพย์ที่ก่อสร้างนั้นและเริ่มคิดค่าเสื่อมราคา สำหรับดอกเบี้ยเงินกู้ที่เกิดขึ้นหลังจากสินทรัพย์ใช้งานแล้วให้แสดงรายการเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงาน

- กรณีสหกรณ์มีสินทรัพย์ผ่อนชำระ/เช่าซื้อ ในหมายเหตุประกอบงบการเงินให้แสดงรายการแยกต่างหากจากสินทรัพย์ประเภทเดียวกันตามปกติ และเปิดเผยเกี่ยวกับสัญญาการผ่อนชำระ/เช่าซื้อตามแนวทางในตัวอย่าง และเมื่อสหกรณ์จ่ายเงินผ่อนชำระงวดสุดท้ายเสร็จสิ้นและได้รับกรรมสิทธิ์แล้ว ให้โอนบัญชีสินทรัพย์ผ่อนชำระ/เช่าซื้อไปบัญชีสินทรัพย์ตามประเภทเดียวกัน ทั้งนี้ ในปีที่ได้กรรมสิทธิ์ให้เปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อทราบถึงกรรมสิทธิ์ที่สหกรณ์ได้รับแล้ว

- กรณีมีภาระผูกพันในที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ให้เปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติมไว้ในข้อนี้ด้วย

10. สินทรัพย์ไม่มีตัวตน ให้เปิดเผยรายละเอียดสินทรัพย์ไม่มีตัวตนคงเหลือในวันสิ้นปีทางบัญชีตามที่ปรากฏในงบแสดงฐานะการเงิน โดยแสดงแยกเป็นแต่ละรายการ คือ สิทธิการเช่า สิทธิการใช้ประโยชน์ สิทธิการใช้ซอฟต์แวร์และซอฟต์แวร์ พร้อมทั้งแสดงยอดรวม กรณีมีข้อมูลสินทรัพย์ไม่มีตัวตนที่มีสาระสำคัญให้เปิดเผยไว้ด้วย เช่น การได้มาซึ่งสิทธิในสินทรัพย์ อายุการใช้สิทธิ เป็นต้น

11. สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น ให้เปิดเผยส่วนประกอบของรายการสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่นตามที่ปรากฏในงบแสดงฐานะการเงิน เช่น ค่าใช้จ่ายรอตัดบัญชี เงินทดรองจ่ายดำเนินคดี เงินประกัน เป็นต้น ซึ่งรายการที่เปิดเผยแต่ละรายการจะมีจำนวนเงินต่ำกว่าร้อยละ 5 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น พร้อมทั้งแสดงยอดรวม

12. เงินเบิกเกินบัญชีธนาคารและเงินกู้ยืมระยะสั้น ให้เปิดเผยเงินเบิกเกินบัญชีธนาคารและเงินกู้ยืมระยะสั้นคงเหลือในวันสิ้นปีทางบัญชีตามที่ปรากฏในงบแสดงฐานะการเงิน โดยแสดงรายการแยกเป็นเงินเบิกเกินบัญชีธนาคารและเงินกู้ยืมระยะสั้น พร้อมทั้งแสดงยอดรวม ทั้งนี้ ให้เปิดเผยข้อมูลเงินเบิกเกินบัญชีธนาคารและเงินกู้ยืมระยะสั้นที่เกิดขึ้นในระหว่างปีตามแนวทางในตัวอย่างไว้ตอนท้ายของหัวข้อนี้

กรณีมีเงินเบิกเกินบัญชีธนาคารหลายธนาคาร หรือมีเงินกู้ยืมระยะสั้นจากเจ้าหนี้หลายราย ให้เปิดเผยรายละเอียดแต่ละรายการให้ครบถ้วน นอกจากนี้ กรณีที่เงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร หรือเงินกู้ยืมระยะสั้นใช้เงินฝากธนาคารเป็นหลักประกัน การเปิดเผยข้อมูลจะต้องสัมพันธ์กันกับการเปิดเผยข้อมูลผูกพันในข้อ 2 และกรณีที่สินทรัพย์เป็นหลักประกันในการค้ำประกัน ให้เปิดเผยถึงประเภทและมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์ที่ใช้เป็นหลักประกันค้ำประกันตลอดจนเงื่อนไขและข้อจำกัดตามที่ระบุไว้ในสัญญาเงินกู้

13. เงินรับฝาก ให้เปิดเผยรายละเอียดเงินรับฝากคงเหลือในวันสิ้นปีทางบัญชีตามที่ปรากฏในงบแสดงฐานะการเงิน โดยแยกเป็นเงินรับฝากสมาชิกและเงินรับฝากสหกรณ์อื่น แสดงรายการเงินรับฝากแต่ละประเภท คือ เงินรับฝากออมทรัพย์ ออมทรัพย์พิเศษและประจำ พร้อมทั้งแสดงยอดรวม

14. หนี้สินหมุนเวียนอื่น ให้เปิดเผยส่วนประกอบของรายการหนี้สินหมุนเวียนอื่นตามที่ปรากฏในงบแสดงฐานะการเงิน เช่น ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย รายได้รับล่วงหน้า เงินรอจ่ายคืน เป็นต้น ซึ่งรายการที่เปิดเผยแต่ละรายการจะมีจำนวนเงินต่ำกว่าร้อยละ 5 ของหนี้สินหมุนเวียนทั้งสิ้น พร้อมทั้งแสดงยอดรวม

15. เงินกู้ยืมระยะยาว ให้เปิดเผยส่วนประกอบของรายการเงินกู้ยืมระยะยาวตามที่ปรากฏในงบแสดงฐานะการเงิน โดยแสดงรายการแยกเป็นหนี้ที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี และหนี้ที่ถึงกำหนดชำระเกินกว่า 1 ปี พร้อมทั้งแสดงยอดรวม ทั้งนี้ ให้เปิดเผยข้อมูลการกู้ยืมระยะยาวที่เกิดขึ้นในระหว่างปีตามแนวทางในตัวอย่างไว้ตอนท้ายของหัวข้อนี้

กรณีมีเงินกู้ยืมระยะยาวจากเจ้าหนี้หลายราย ให้เปิดเผยรายละเอียดแต่ละรายให้ครบถ้วน และหากสหกรณ์มีภาระผูกพันที่สำคัญเกี่ยวกับเงินกู้ยืมระยะยาวที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตให้เปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติมได้ด้วย

16. เจ้าหนี้ค่าเช่าซื้อสินทรัพย์ ให้เปิดเผยส่วนประกอบของรายการเจ้าหนี้ค่าเช่าซื้อสินทรัพย์ตามที่ปรากฏในงบแสดงฐานะการเงิน โดยแสดงเจ้าหนี้ค่าเช่าซื้อสินทรัพย์ หักด้วยดอกเบี้ยเช่าซื้อหรือตัดบัญชีและภาษีซื้อที่ยังไม่ครบกำหนด ซึ่งแต่ละรายการให้แยกเป็นหนี้ที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี และหนี้ที่ถึงกำหนดชำระเกินกว่า 1 ปี พร้อมทั้งแสดงยอดรวม ทั้งนี้ ให้เปิดเผยข้อมูลภาระผูกพันตามสัญญาการเช่าซื้อที่มีไว้ตอนท้ายของหัวข้อนี้

17. หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น ให้เปิดเผยส่วนประกอบของรายการหนี้สินไม่หมุนเวียนอื่นตามที่ปรากฏในงบแสดงฐานะการเงิน เช่น สำรองบำเหน็จเจ้าหน้าที่ เงินประกันความเสียหายเจ้าหน้าที่ เงินประกันการก่อสร้าง เป็นต้น ซึ่งรายการที่เปิดเผยแต่ละรายการจะมีจำนวนเงินต่ำกว่าร้อยละ 5 ของหนี้สินทั้งสิ้น พร้อมทั้งแสดงยอดรวม

18. ทุนสะสมตามข้อบังคับ ระเบียบและอื่นๆ ให้เปิดเผยส่วนประกอบของรายการทุนสะสมตามข้อบังคับ ระเบียบและอื่นๆ ตามที่ปรากฏในงบแสดงฐานะการเงิน เช่น ทุนสาธารณประโยชน์ ทุนศึกษาอบรมทางสหกรณ์ ทุนเพื่อขยายงาน ทุนรักษาระดับอัตราเงินปันผล เป็นต้น พร้อมทั้งแสดงยอดรวม กรณีมีการจ่ายทุนสะสมต่างๆ ในระหว่างปีที่เป็นสาระสำคัญให้เปิดเผยเพิ่มเติมไว้ตอนท้ายของหัวข้อนี้

19. กำไร (ขาดทุน) จากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น ให้เปิดเผยกำไร (ขาดทุน) จากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นต้นงวด การเปลี่ยนแปลงในระหว่างงวดและจำนวนเงินคงเหลือในวันสิ้นปีทางบัญชีตามที่ปรากฏในงบแสดงฐานะการเงิน

20. กำไร (ขาดทุน) สุทธิประจำปี ให้เปิดเผยกำไร (ขาดทุน) สุทธิประจำปี ในกรณีที่พิจารณาเห็นว่ามีความสำคัญ เช่น

- **กรณีสหกรณ์ขออนุญาตใช้คืนเงินค้ำขาดทุน** ให้เปิดเผยจำนวนเงินกำไรสุทธิประจำปีที่จะนำไปขออนุญาตใช้คืนเงินค้ำขาดทุนและกำไรสุทธิคงเหลือที่สามารถนำไปจัดสรรได้ตามข้อบังคับ

ตัวอย่างเช่น “กำไรสุทธิประจำปี จำนวน 40,000.00 บาท สหกรณ์ได้นำไปขออนุญาตใช้คืนเงินค้ำขาดทุน จำนวน 25,000.00 บาท คงเหลือเป็นกำไรสุทธิประจำปี จำนวน 15,000.00 บาท ซึ่งสหกรณ์สามารถนำไปจัดสรรได้ตามข้อบังคับ”

- **กรณีสหกรณ์มีกำไรจากการจำหน่ายสินทรัพย์เป็นจำนวนเงินมาก** ซึ่งแสดงรายการในงบกำไรขาดทุนภายใต้หัวข้อรายได้อื่น ให้เปิดเผยจำนวนเงินกำไรดังกล่าวและผลที่มีต่อกำไรสุทธิประจำปี

ตัวอย่างเช่น “กำไรสุทธิประจำปี จำนวน 1,000,000.00 บาท เป็นกำไรจากการจำหน่ายสินทรัพย์ จำนวน 600,000.00 บาท ซึ่งหากสหกรณ์ไม่มีกำไรดังกล่าวเกิดขึ้นจะมีผลกำไรสุทธิประจำปีเพียง 400,000.00 บาท”

21. การดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องของสหกรณ์ กรณีสหกรณ์ดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องได้ตามอัตราที่กฎหมายกำหนด หรือสูงกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนด จะเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงินหรือไม่ก็ได้ แต่หากสหกรณ์ไม่สามารถดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องตามอัตราที่กฎหมายกำหนด ให้เปิดเผยว่าสหกรณ์ดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องในอัตราเท่าใด ซึ่งต่ำกว่ากฎหมายกำหนด

22. เหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นหลังวันที่ในงบการเงินแต่ก่อนวันที่ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นต่องบการเงิน ให้เปิดเผยเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นหลังวันที่ในงบการเงินแต่ก่อนวันที่ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นต่องบการเงิน ซึ่งอาจมีผลกระทบต่องบการเงินของปีปัจจุบัน เช่น สินทรัพย์ถูกโจรกรรมเกิดความเสียหายจากภัยธรรมชาติ ไฟไหม้สินทรัพย์ เป็นต้น โดยสรุปเนื้อหาและจำนวนเงินที่เกี่ยวข้อง

23. เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในภายหลัง ให้เปิดเผยเหตุการณ์สำคัญที่อาจเกิดขึ้นในภายหลัง โดยสรุปเนื้อหาและจำนวนเงินที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งความเห็นของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์เกี่ยวกับกรณีที่มีผลเสียหาย หรือผลกระทบต่อสหกรณ์

- หนี้สินที่อาจเกิดขึ้น เป็นภาระผูกพันที่อาจเกิดขึ้น หรือภาระผูกพันในปัจจุบันที่อาจทำให้สหกรณ์สูญเสียทรัพยากร แต่มีความน่าจะเป็นไม่ถึงระดับมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่นอน เช่น สหกรณ์ถูกฟ้องร้องเรียกค่าเสียหาย การค้าประกันหนี้สินของบุคคลอื่น เป็นต้น

- สินทรัพย์ที่อาจเกิดขึ้น พิจารณาจากโอกาสที่สหกรณ์จะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจ แต่ไม่ถึงระดับน่าจะเกิดขึ้นอย่างแน่นอน เช่น สหกรณ์ฟ้องร้องเรียกค่าเสียหาย เป็นต้น

ข้อสังเกตเกี่ยวกับการจัดทำหมายเหตุประกอบงบการเงิน

- ตัวอย่างหมายเหตุประกอบงบการเงิน เป็นเพียงแนวทางในการจัดทำเท่านั้น จึงให้เลือกใช้เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ที่ตรวจสอบ กรณีไม่มีรายการใดให้ตัดออก หรือกรณีที่ไม่มีแนวทางในตัวอย่างให้เขียนเพิ่มเติมขึ้น นอกจากนี้ หากจัดทำหมายเหตุประกอบงบการเงินแล้วมีรายการเช่นเดียวกับรายการในงบการเงินก็ไม่ต้องจัดทำหมายเหตุประกอบงบการเงิน เว้นแต่มีข้อมูลอื่นที่จำเป็นต้องอธิบายความ ให้เปิดเผยเพิ่มเติมเพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินได้ทราบและจัดทำหมายเหตุประกอบงบการเงินเฉพาะข้อมูลที่ต้องเปิดเผยนั้น

- กรณีรอบระยะเวลาการดำเนินงานของสหกรณ์ไม่ถึง 12 เดือน เช่น สหกรณ์จัดตั้งใหม่ สหกรณ์ตกค้างการตรวจสอบ หรือเปลี่ยนปีทางบัญชี เป็นต้น ให้เปิดเผยในหมายเหตุประกอบงบการเงินด้วย โดยให้เป็นหัวข้อที่ 2 ต่อจากข้อ 1 สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

- การเปิดเผยข้อมูลในบางกรณีที่มีความสัมพันธ์กัน เช่น การใช้เงินฝากธนาคาร ค่าประกันเงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร การใช้ทุนเพื่อการพัฒนาจัดหาสินทรัพย์ เป็นต้น ให้เปิดเผยรายละเอียดไว้ในหัวข้อใดหัวข้อหนึ่ง โดยไม่ต้องเปิดเผยไว้ทั้งสองหัวข้อ

การจัดทำงบการเงินกรณีสหกรณ์ตักค้างการตรวจสอบ

สหกรณ์ตักค้างการตรวจสอบบัญชี หมายถึง สหกรณ์ที่ไม่สามารถจัดทำงบการเงินให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบและแสดงความเห็นต่องบการเงินได้ทันภายในรอบปีบัญชีที่กำหนดไว้

การจัดทำงบการเงินของสหกรณ์ตักค้างการตรวจสอบ ให้จัดทำงบการเงินและหมายเหตุประกอบงบการเงินของทุกปีที่ตรวจสอบได้รวมทั้งหมดไว้เป็นชุดเดียว โดยแสดงข้อมูลของแต่ละปีตั้งแต่ปีปัจจุบันที่ตรวจสอบได้ย้อนไปหาปีแรกที่ตักค้างการตรวจสอบ เว้นแต่ งบกระแสเงินสด อนุโลมให้แสดงข้อมูลเฉพาะปีปัจจุบันที่ตรวจสอบได้ ทั้งนี้ รูปแบบงบการเงินและหมายเหตุประกอบงบการเงิน เป็นดังนี้

ตัวอย่าง สหกรณ์ตักค้างการตรวจสอบตั้งแต่ปี 2555 และตรวจสอบได้ในปีปัจจุบัน (2557)

สหกรณ์ออมทรัพย์.....จำกัด

งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่ 31 มีนาคม 2557 , 2556 และ 2555

สินทรัพย์	หมายเหตุ	ปี 2557	ปี 2556	ปี 2555
		บาท	บาท	บาท
สินทรัพย์หมุนเวียน				
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	3	.....	.....	.....
.....		.....	.....	.....
.....		.....	.....	.....
	ฯลฯ			

สหกรณ์ออมทรัพย์.....จำกัด

งบกำไรขาดทุน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2557 , 2556 และ 2555

รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากเงินลงทุน	ปี 2557		ปี 2556		ปี 2555	
	บาท	%	บาท	%	บาท	%
ดอกเบี้ยรับเงินให้กู้	.....	.....	.....	.....	.....	.....
ดอกเบี้ยรับเงินฝาก	.....	.....	.....	.....	.....	.....
ผลตอบแทนจากเงินลงทุน	.....	.....	.....	.....	.....	.....
	ฯลฯ					

สหกรณ์ออมทรัพย์.....จำกัด

งบกระแสเงินสด
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2557

	<u>บาท</u>
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน	
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ	.....
รายการปรับปรุงเพื่อระงับยอดกำไร (ขาดทุน) สุทธิเป็นเงินสดสุทธิ	
จากกิจกรรมดำเนินงาน	
ค่าเสื่อมราคาอาคารและอุปกรณ์	.....
หนี้สงสัยจะสูญ - ลูกหนี้	.....
	ฯลฯ

สหกรณ์ออมทรัพย์.....จำกัด

หมายเหตุประกอบงบการเงิน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2557 , 2556 และ 2555

1. สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

.....
.....
.....

2. สหกรณ์ตักค้างการตรวจสอบบัญชีตั้งแต่ปี 2555 ในปีปัจจุบันจึงนำเสนองบการเงิน รวม 3 ปี คือ
ปีทางบัญชี 31 มีนาคม 2557 , 2556 และ 2555 ตามลำดับ

3. เงินสดและเงินฝากธนาคาร ประกอบด้วย

	<u>ปี 2557</u>	<u>ปี 2556</u>	<u>ปี 2555</u>
	<u>บาท</u>	<u>บาท</u>	<u>บาท</u>
เงินสด	.....	.....	.....
เงินฝากธนาคาร			
กระแสรายวัน	.....	.....	.....
ออมทรัพย์	.....	.....	.....
ประจำ	.....	.....	.....
บัตรเงินฝาก	.....	.....	.....
สลากออมสิน	.....	.....	.....
สลากทวีสิน/สลากอื่น	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>
รวม	<u>.....</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>

ข้อผูกพัน

.....

.....

.....

ฯลฯ

ข้อสังเกตในการจัดทำงบการเงินและหมายเหตุประกอบงบการเงิน

กรณีสหกรณ์ตักค้างการตรวจสอบ

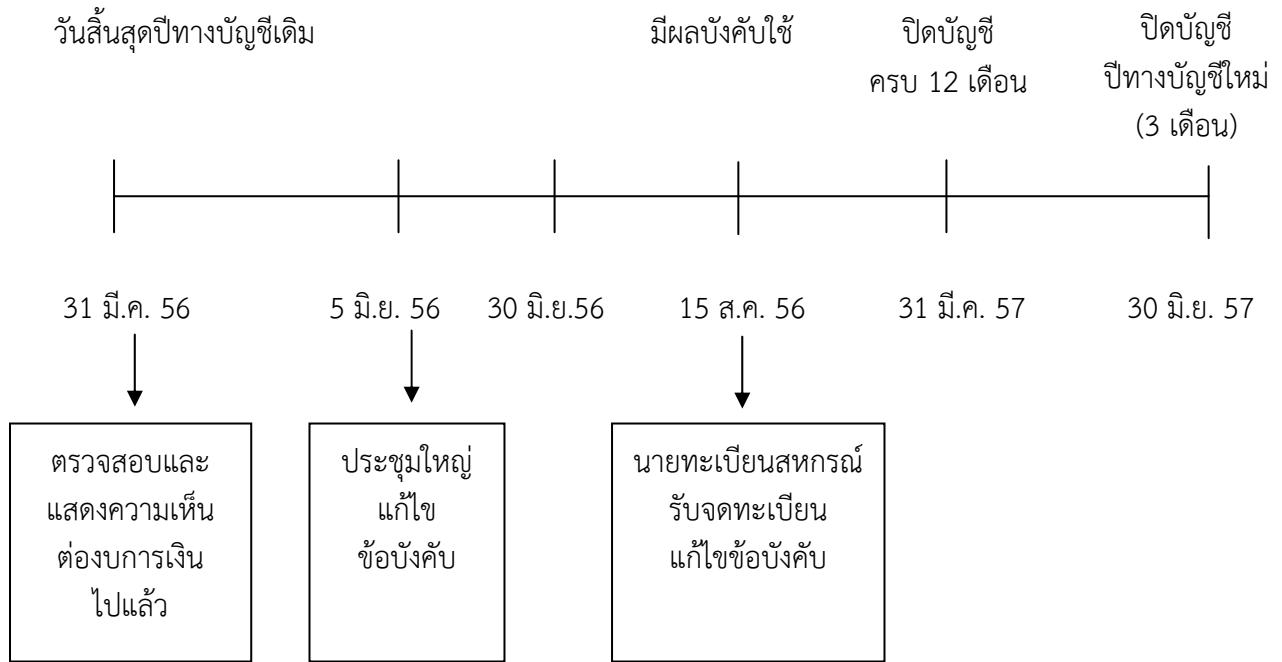
1. รายการต่างๆ ในงบการเงินให้เป็นไปตามรูปแบบในการจัดทำงบการเงินกรณีปกติ
2. การแสดงรายการของแต่ละปีในงบการเงิน ให้ใช้ปีปัจจุบันที่ตรวจสอบได้แสดงเป็นปีแรก แล้วถอยหลังไปยังปีต่อๆ ไปจนถึงปีแรกที่ตักค้างการตรวจสอบ เว้นแต่ งบกระแสเงินสด ให้แสดงรายการเฉพาะปีปัจจุบันที่ตรวจสอบได้
3. ไม่ต้องนำข้อมูลของปีก่อนปีแรกที่ตักค้างการตรวจสอบมาแสดงเปรียบเทียบ
4. การจัดทำหมายเหตุประกอบงบการเงิน
  - 4.1 สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ ให้เปิดเผยหลักการบัญชีหรือวิธีการบัญชีที่สหกรณ์ถือปฏิบัติในการจัดทำบัญชีและงบการเงินของสหกรณ์โดยสรุป กรณีที่ปีใดสหกรณ์ปฏิบัติแตกต่างไปจากปีอื่น ให้ระบุปีและข้อความที่จำเป็นต้องเปิดเผยให้ชัดเจน
  - 4.2 ให้เปิดเผยช่วงระยะเวลาในการดำเนินงานตั้งแต่ปีที่ตักค้างจนถึงปีที่ตรวจสอบได้ไว้เป็นอีกหัวข้อหนึ่งต่อจากข้อ 1 สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ
  - 4.3 การเปิดเผยข้อมูลอื่นๆ ให้แสดงรายการที่เป็นจำนวนเงินของแต่ละปีในลักษณะเช่นเดียวกับการจัดทำงบการเงิน แต่การเปิดเผยข้อมูลอธิบายความเพิ่มเติมให้เปิดเผยตามที่เห็นว่าจำเป็นโดยสรุป
5. การจัดทำงบการเงินปีถัดจากปีปัจจุบันที่สามารถตรวจสอบได้ไปอีกปีหนึ่ง ให้แสดงข้อมูลเปรียบเทียบกับปีปัจจุบันที่ตรวจสอบได้เช่นเดียวกับงบการเงินกรณีปกติ

การจัดทำงบการเงินกรณีสหกรณ์เปลี่ยนปีทางบัญชี

สหกรณ์ที่เปลี่ยนปีทางบัญชี หมายถึง สหกรณ์ที่เปลี่ยนรอบระยะเวลาบัญชีไปจากเดิม โดยให้พิจารณาวันที่ปีทางบัญชีใหม่มีผลบังคับใช้ กล่าวคือ นับตั้งแต่วันที่นายทะเบียนสหกรณ์รับจดทะเบียนแก้ไขข้อบังคับ

กรณีที่ 1 การเปลี่ยนปีทางบัญชีมีผลบังคับหลังวันสิ้นสุดปีทางบัญชีใหม่

ตัวอย่าง สหกรณ์มีมติในการประชุมใหญ่สามัญประจำปีเมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2556 ให้จดทะเบียนแก้ไขข้อบังคับเปลี่ยนวันสิ้นสุดปีทางบัญชีจากวันที่ 31 มีนาคมของทุกปี เป็นวันที่ 30 มิถุนายน ของทุกปี โดยนายทะเบียนสหกรณ์ได้รับจดทะเบียนแก้ไขข้อบังคับเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2556

ตามกรณีข้างต้น ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2556 การจดทะเบียนแก้ไขข้อบังคับในการเปลี่ยนปีทางบัญชียังไม่มีผลบังคับใช้ การปิดบัญชีตามรอบระยะเวลาบัญชีใหม่ครั้งแรก คือ ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2557 ซึ่งจะมีรอบระยะเวลาเกินกว่า 12 เดือน ดังนั้น สหกรณ์จึงต้องปิดบัญชีสำหรับระยะเวลาไม่เกิน 12 เดือนเสียก่อน คือ ช่วงวันที่ 1 เมษายน 2556 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2557 (วันสิ้นสุดปีทางบัญชีเดิม) แล้วจึงปิดบัญชีสำหรับระยะเวลาอีก 3 เดือน คือ ช่วงวันที่ 1 เมษายน 2557 ถึงวันที่ 30 มิถุนายน 2557

1.1 การจัดทำงบการเงินและหมายเหตุประกอบงบการเงิน ให้สหกรณ์จัดทำงบการเงินปีปัจจุบัน ซึ่งต้องแยกปิดบัญชี 2 ช่วงนั้นรวมเป็นชุดเดียว โดยแสดงข้อมูลแยกเป็น 2 ช่วงเวลา คือ ช่วงที่ 1 เป็นการแสดงข้อมูลตามรอบระยะเวลาการดำเนินงานปกติ คือ 12 เดือน หรือ 1 ปี สิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2557 และช่วงที่ 2 เป็นการแสดงข้อมูลสำหรับช่วงระยะเวลาที่เหลือ คือ 3 เดือน สิ้นสุดวันที่ 30 มิถุนายน 2557 โดยระบุระยะเวลาแต่ละช่วงไว้ให้ผู้ใช้งบการเงินเห็นอย่างชัดเจนว่าเป็นข้อมูลของรอบระยะเวลา 12 เดือน และ 3 เดือน ทั้งนี้ ไม่ต้องนำข้อมูลของปีก่อน คือ ณ วันที่ 31 มีนาคม 2556 มาแสดงเปรียบเทียบ

สหกรณ์ออมทรัพย์.....จำกัด

งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2557 และวันที่ 31 มีนาคม 2557

		<u>30 มิ.ย. 57</u>	<u>31 มี.ค. 57</u>
		(3 เดือน)	(12 เดือน)
	<u>หมายเหตุ</u>	<u>บาท</u>	<u>บาท</u>
สินทรัพย์			
สินทรัพย์หมุนเวียน			
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	3	.....	.....
.....		.....	.....

สหกรณ์ออมทรัพย์.....จำกัด

งบกำไรขาดทุน

สำหรับงวด 3 เดือน สิ้นสุดวันที่ 30 มิถุนายน 2557 และสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2557

	30 มิ.ย. 57		31 มี.ค. 57	
	(3 เดือน)		(12 เดือน)	
	บาท	%	บาท	%
รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากเงินลงทุน				
ดอกเบี้ยรับเงินให้กู้	.....	.....	.....	.....
ดอกเบี้ยรับเงินฝาก	.....	.....	.....	.....
ผลตอบแทนจากเงินลงทุน	.....	.....	.....	.....
	ฯลฯ			

สหกรณ์ออมทรัพย์.....จำกัด

งบกระแสเงินสด

สำหรับงวด 3 เดือน สิ้นสุดวันที่ 30 มิถุนายน 2557 และสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2557

	30 มิ.ย. 57	31 มี.ค. 57
	(3 เดือน)	(12 เดือน)
	บาท	บาท
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน		
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ	.....	.....
รายการปรับปรุงเพื่อกระทบยอดกำไร (ขาดทุน) สุทธิ		
เป็นเงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงาน		
ค่าเสื่อมราคาอาคารและอุปกรณ์	.....	.....
หนี้สงสัยจะสูญ - ลูกหนี้	.....	.....
	ฯลฯ	

สหกรณ์ออมทรัพย์.....จำกัด

หมายเหตุประกอบงบการเงิน

สำหรับงวด 3 เดือน สิ้นสุดวันที่ 30 มิถุนายน 2557 และสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2557

1. สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

.....

.....

.....

2. สหกรณ์เปลี่ยนปีทางบัญชีจากวันที่ 31 มีนาคมของทุกปี เป็นวันที่ 30 มิถุนายนของทุกปี ตั้งแต่ปีทางบัญชีสิ้นสุดวันที่ 30 มิถุนายน 2557 เป็นต้นไป โดยมีระยะเวลาดำเนินงานของการเปลี่ยนแปลงปีทางบัญชีรวม 15 เดือน

3. เงินสดและเงินฝากธนาคาร ประกอบด้วย

	<u>30 มิ.ย. 57</u>	<u>31 มี.ค. 57</u>
	<u>บาท</u>	<u>บาท</u>
เงินสด	.....	.....
เงินฝากธนาคาร		
กระแสรายวัน	.....	.....
ออมทรัพย์	.....	.....
ประจำ	.....	.....
บัตรเงินฝาก	.....	.....
สลากออมสิน	.....	.....
สลากทวีสิน/สลากอื่น	.....	.....
รวม	<u>.....</u>	<u>.....</u>

ข้อผูกพัน

.....
 .....
 .....

ฯลฯ

1.2 การแสดงรายการในงบการเงินปีถัดไป ให้แสดงรายการเฉพาะปีการเงินใหม่เพียงปีเดียว คือ สิ้นสุดวันที่ 30 มิถุนายน 2558 ซึ่งมีรอบระยะเวลาดำเนินงาน 12 เดือน โดยไม่ต้องนำข้อมูลของงวดสิ้นสุดวันที่ 30 มิถุนายน 2557 มาแสดงเปรียบเทียบเนื่องจากระยะเวลาในการดำเนินงานไม่เท่ากัน

สหกรณ์ออมทรัพย์.....จำกัด

งบแสดงฐานะการเงิน
ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2558

<u>สินทรัพย์</u>	<u>หมายเหตุ</u>	<u>บาท</u>
สินทรัพย์หมุนเวียน		
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	2	.....
.....		.....

ฯลฯ

1.3 การแสดงรายการในงบการเงินปีถัดไปอีกปีหนึ่ง คือ ปีสิ้นสุดวันที่ 30 มิถุนายน 2559 ซึ่งมีรอบระยะเวลาในการดำเนินงาน 12 เดือน ให้แสดงข้อมูลเปรียบเทียบกับปีก่อนเช่นเดียวกับการจัดทำงบการเงินกรณีปกติ เนื่องจากมีช่วงระยะเวลาในการดำเนินงานเป็นปกติเท่ากัน คือ 12 เดือน

สหกรณ์ออมทรัพย์.....จำกัด

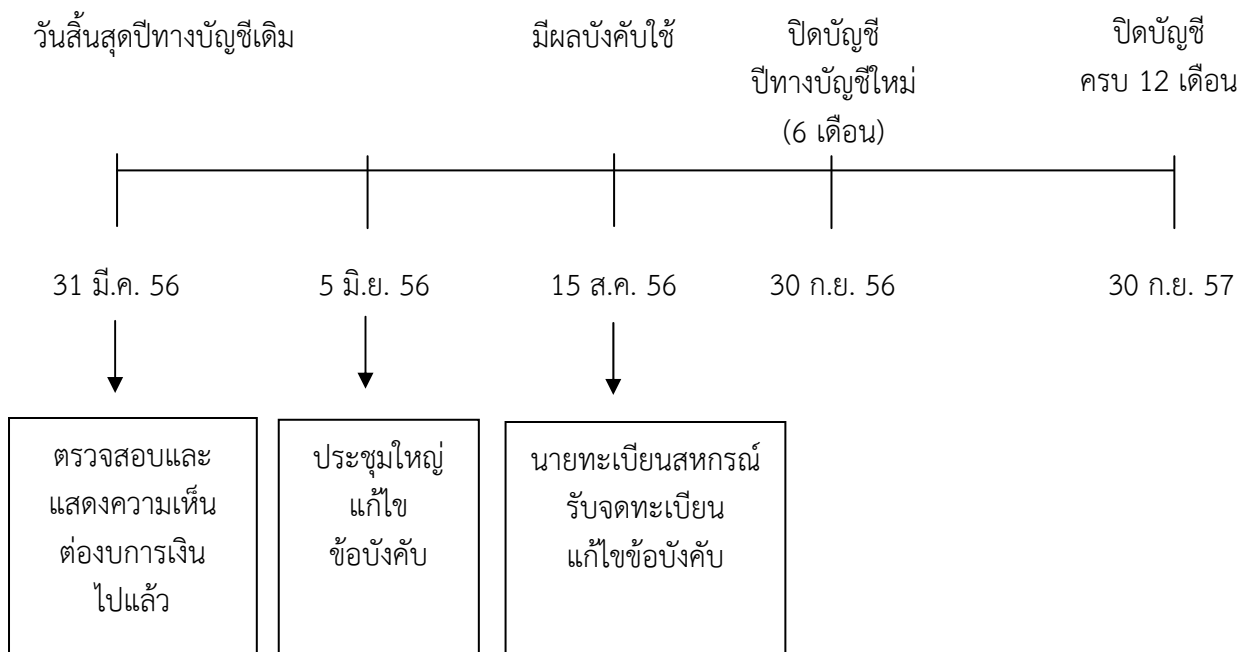
งบแสดงฐานะการเงิน
ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2559

สินทรัพย์	หมายเหตุ	ปี 2559	ปี 2558
		บาท	บาท
สินทรัพย์หมุนเวียน			
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	2	.....	.....
.....		.....	.....
	ฯลฯ		

กรณีที่ 2

การเปลี่ยนปีทางบัญชีมีผลบังคับก่อนวันสิ้นสุดปีทางบัญชีใหม่

ตัวอย่าง สหกรณ์มีมติในการประชุมใหญ่สามัญประจำปีเมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2556 ให้จดทะเบียนแก้ไขข้อบังคับเปลี่ยนวันสิ้นสุดปีทางบัญชีจากวันที่ 31 มีนาคมของทุกปี เป็นวันที่ 30 กันยายนของทุกปี โดยนายทะเบียนสหกรณ์ได้รับจดทะเบียนแก้ไขข้อบังคับเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2556

กรณีข้างต้นการเปลี่ยนปีทางบัญชีมีผลก่อนวันที่ 30 กันยายน 2556 (วันสิ้นสุดปีทางบัญชีใหม่ ครั้งแรก) ดังนั้น สหกรณ์จึงสามารถปิดบัญชีต่อจากปีบัญชีเดิม คือ วันที่ 31 มีนาคม 2556 ได้ตั้งแต่ช่วงวันที่ 1 เมษายน 2556 – 30 กันยายน 2556

2.1 การจัดทำงบการเงินและหมายเหตุประกอบงบการเงิน ให้สหกรณ์จัดทำงบการเงินตามวันที่สิ้นสุดปีทางบัญชีใหม่ ซึ่งมีรอบระยะเวลาดำเนินงานเพียง 6 เดือน คือ ระหว่างวันที่ 1 เมษายน 2556 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2556 โดยไม่ต้องนำข้อมูลของปีก่อน คือ 31 มีนาคม 2556 มาแสดงรายการเปรียบเทียบ เนื่องจากช่วงระยะเวลาในการดำเนินงานไม่เท่ากัน

สหกรณ์ออมทรัพย์.....จำกัด
 งบแสดงฐานะการเงิน
 ณ วันที่ 30 กันยายน 2556

<u>สินทรัพย์</u>	<u>หมายเหตุ</u>	<u>บาท</u>
สินทรัพย์หมุนเวียน		
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	3	.....
.....		.....
ฯลฯ		

2.2 การแสดงรายการในงบการเงินปีถัดไป ให้แสดงรายการสำหรับรอบระยะเวลาดำเนินงาน 12 เดือน สิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2557 เพียงปีเดียว โดยไม่ต้องนำข้อมูลของงวดสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2556 มาเปรียบเทียบ เนื่องจากช่วงระยะเวลาในการดำเนินงานไม่เท่ากัน โดยแสดงตามรูปแบบในทำนองเดียวกับกรณีที่ 1 ข้อ 1.2

2.3 การแสดงรายการในงบการเงินปีถัดไปอีกปีหนึ่ง คือ ปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2558 ซึ่งมีรอบระยะเวลาดำเนินงาน 12 เดือน ให้แสดงข้อมูลเปรียบเทียบกับปีก่อนเช่นเดียวกับกรณีจัดทำงบการเงินกรณีปกติ เนื่องจากมีช่วงระยะเวลาในการดำเนินงานเป็นปกติเท่ากับ 12 เดือน โดยแสดงตามรูปแบบในทำนองเดียวกับกรณีที่ 1 ข้อ 1.3

ข้อสังเกตในการจัดทำงบการเงินและหมายเหตุประกอบงบการเงิน
กรณีสหกรณ์เปลี่ยนปีทางบัญชี

1. รายการต่างๆ ในงบการเงินให้เป็นไปตามรูปแบบในการจัดทำงบการเงินกรณีปกติ
2. ไม่ต้องนำข้อมูลของปีก่อนปีที่ย้ายปีทางบัญชีมาแสดงเปรียบเทียบ
3. การจัดทำหมายเหตุประกอบงบการเงิน

3.1 สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ ให้เปิดเผยหลักการบัญชีหรือวิธีการบัญชีที่สหกรณ์ถือปฏิบัติในการจัดทำบัญชีและงบการเงินของสหกรณ์โดยสรุป กรณีที่ช่วงระยะเวลาก่อนวันที่เปลี่ยนปีทางบัญชีและช่วงระยะเวลาที่เปลี่ยนปีบัญชีใหม่แล้วมีการปฏิบัติแตกต่างกัน ให้ระบุวันที่สิ้นสุดปีทางบัญชีและข้อความที่จำเป็นต้องเปิดเผยให้ชัดเจน

3.2 ให้เปิดเผยช่วงระยะเวลาการดำเนินงานของการเปลี่ยนปีทางบัญชีไว้เป็นอีกหัวข้อหนึ่ง
ต่อจากข้อ 1 สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

3.3 การเปิดเผยข้อมูลอื่นๆ ให้แสดงรายการที่เป็นจำนวนเงินในลักษณะเช่นเดียวกับการจัดทำ
งบการเงิน แต่การเปิดเผยข้อมูลอธิบายความเพิ่มเติมให้เปิดเผยตามที่เห็นว่าจำเป็นโดยสรุป

การจัดทำงบการเงินกรณีสหกรณ์จัดตั้งใหม่

สหกรณ์ที่จัดตั้งใหม่และถึงวันสิ้นปีทางบัญชีเป็นครั้งแรก ในปีการเงินแรกให้จัดทำงบการเงิน
และหมายเหตุประกอบงบการเงินแสดงข้อมูล ณ วันสิ้นปีทางบัญชี

ตัวอย่าง สหกรณ์จดทะเบียนจัดตั้งเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2556 โดยกำหนดปีทางบัญชีสิ้นสุด
วันที่ 31 มีนาคมของทุกปี

1. การจัดทำงบการเงิน ให้สหกรณ์จัดทำงบการเงินในวันสิ้นปีบัญชีเป็นครั้งแรก คือ ณ
วันที่ 31 มีนาคม 2556 โดยแสดงรายการ ดังนี้

สหกรณ์ออมทรัพย์.....จำกัด

งบแสดงฐานะการเงิน
ณ วันที่ 31 มีนาคม 2556

	<u>หมายเหตุ</u>	<u>บาท</u>
<u>สินทรัพย์</u>		
สินทรัพย์หมุนเวียน		
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	3	.....
.....		.....
ฯลฯ		

สหกรณ์ออมทรัพย์.....จำกัด

งบกำไรขาดทุน
สำหรับงวด 3 เดือนสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2556

	<u>บาท</u>	<u>%</u>
รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากเงินลงทุน		
ดอกเบี้ยรับเงินให้กู้	.....	.....
ดอกเบี้ยรับเงินฝาก	.....	.....
ผลตอบแทนจากเงินลงทุน	.....	.....

ฯลฯ

สหกรณ์ออมทรัพย์.....จำกัด

งบกระแสเงินสด
สำหรับงวด 3 เดือนสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2556

	<u>บาท</u>
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน	
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ	.....
รายการปรับปรุงเพื่อกระทบยอดกำไร (ขาดทุน) สุทธิเป็นเงินสดสุทธิ	
จากกิจกรรมดำเนินงาน	
ค่าเสื่อมราคาอาคารและอุปกรณ์	.....
หนี้สงสัยจะสูญ - ลูกหนี้	.....
ฯลฯ	

2. การเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงิน ให้เปิดเผยช่วงระยะเวลาในการดำเนินงานของสหกรณ์ไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นอีกหัวข้อหนึ่งต่อจากข้อ 1 สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ ตามตัวอย่างดังนี้

“สหกรณ์ได้รับการจดทะเบียนเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2556 โดยมีปีทางบัญชีสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคมของทุกปี ในปีปัจจุบันมีระยะเวลาในการดำเนินงานรวม 3 เดือน”

3. การแสดงรายการในงบการเงินปีถัดไป ให้แสดงรายการสำหรับรอบระยะเวลาดำเนินงาน 12 เดือน สิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2557 เพียงปีเดียว โดยไม่ต้องนำข้อมูลของงวดสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2556 มาเปรียบเทียบ เนื่องจากระยะเวลาไม่เท่ากับงบการเงินปีแรก การแสดงรายการตามรูปแบบให้เป็นทำนองเดียวกับการเปลี่ยนปีทางบัญชีกรณีที่ 1 ข้อ 1.2

4. การแสดงรายการในงบการเงินปีถัดไปอีกปีหนึ่ง คือ ปีสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2558 ให้แสดงงบการเงินเปรียบเทียบกับปีก่อนเช่นเดียวกับการจัดทำงบการเงินกรณีปกติ เนื่องจากมีช่วงระยะเวลาในการดำเนินงานเป็นปกติเท่ากัน คือ 12 เดือน

ข้อสังเกตในการจัดทำงบการเงินของสหกรณ์ที่จดทะเบียนจัดตั้งใหม่

➤ สหกรณ์ที่จดทะเบียนจัดตั้งใหม่ที่ยังไม่มีการดำเนินธุรกิจ แต่มีรายการรับ - จ่ายเงิน เช่น รับค่าธรรมเนียมแรกเข้า รับเงินค่าหุ้น เป็นต้น ในการจัดทำงบการเงินให้จัดทำเฉพาะงบแสดงฐานะการเงิน โดยไม่ต้องจัดทำงบกำไรขาดทุน

➤ กรณีที่ตั้งแต่จัดตั้งสหกรณ์ยังไม่มีการดำเนินธุรกิจหลัก แต่มีการรับเงินฝากจากสมาชิก ทำให้มีค่าใช้จ่ายดำเนินงานเกิดขึ้น ในการจัดทำงบการเงินให้จัดทำเฉพาะงบแสดงฐานะการเงิน โดยไม่ต้องจัดทำงบกำไรขาดทุนและงบกระแสเงินสด

➤ สหกรณ์ที่จดทะเบียนจัดตั้งใหม่ในปีก่อน แต่มาเริ่มดำเนินธุรกิจในปีปัจจุบัน การจัดทำงบการเงินในปีปัจจุบัน ให้จัดทำงบแสดงฐานะการเงิน เปรียบเทียบข้อมูล 2 ปี สำหรับงบกำไรขาดทุนและงบกระแสเงินสดให้จัดทำเฉพาะปีปัจจุบัน โดยไม่ต้องแสดงข้อมูลเปรียบเทียบของปีก่อนเป็น 0.00